

KULTÚRÁK KÖZÖTT

PEDAGÓGIAI GYAKORLATOK ÉS MŰHELYMUNKÁK
INTERKULTURÁLIS KÉPZÉSHEZ

*„EGY HATÁRON ÁTNYÚLÓ RÉGIÓ, AHOL
A FOLYÓK ÖSSZEKÖTNEK, NEM ELVÁLASZTANAK.”*

TANÁRI KÉZIKÖNYV

Kiadó:

Nansen Dialogue Centre
Cvjetkova 32, Eszék
Kiadónak: Igor Đorđević

Szerzők:

Galambos Attila
Koska Éva
Marina Matoković
Anđa Puljević

Szerkesztő:

Sandra Marijanović

Nyomdai munkálatok: Studio HS Internet d.o.o, Eszék
Forgalomba hozatal: 35 db

Minden jog fenntartva a kiadó számára.

A kézikönyv anyagának felhasználásakor kérjük, hivatkozzon a forrásra.

A kézikönyv nyomtatását a T.E.A.C.H. projekt tette lehetővé, amelyet az Európai Regionális Fejlesztési Alap Magyarország-Horvátország Interreg programjának forrásaiból került finanszírozásra.

A projektet a Horvát Köztársaság kormányának civil szervezetekért felelős hivatala társfinanszírozta.

Ez a kézikönyv az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. A dokumentum tartalmáért kizárólag a Nansen Dialogue Centre felel, és semmilyen körülmények között nem tekinthető úgy, hogy az Európai Unió és/vagy az Irányító Hatóság álláspontját tükrözi.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	1
Bevezető gyakorlatok.....	5
Gyakorlatok figyelemösszpontosításra.....	8
Identitás.....	9
Családtörténet.....	13
Kommunikáció.....	15
Aktív hallgatás.....	18
Csoport.....	21
Együttműködés és csapatmunka.....	23
Sztereotípiák és előítéletek.....	25
Diszkrimináció.....	30
Különbség elfogadása.....	35
Kreatív konfliktusmegoldás.....	38
Médiaműveltség.....	40
Mini projektek az iskolában.....	43
Digitális eszközök használatának lehetőségei.....	52
A digitális beszállók.....	54
Tartalom-előállítás.....	57
Óratervek.....	61

Kedves pedagógus, oktató, olvasó!

Örömmel mutatjuk be azt a kézikönyvet, amely 8 magyarországi és horvátországi általános és középiskola együttműködése során készült, az Interreg Magyarország-Horvátország EU program által finanszírozott Transcultural Education Alliance Croatia Hungary (TEACH) projekt egyik fő termékeként. A TEACH egy kétéves projekt volt, amelynek elsődleges célja a tanulók számára az interkulturális oktatási tevékenységek fejlesztése és megvalósítása volt egy új, innovatív megközelítéssel és módszertannal ezen a területen. A 2020-ban indult projekt a Covid19 kihívásával szembesült, de sikeresen végrehajtotta az összes tervezett tevékenységét, és számos eredményt ért el.

A TEACH projekt partnerei hangsúlyozzák az interkulturális tanulás fontosságát a jelen és a jövő iskoláiban az Európai Unióban. Ezek az oktatási tevékenységek meghozhatják a szükséges tanulást, megértést és a különbségek elfogadását, és segíthetnek enyhíteni az iskolákban és közösségekben a konfliktusokat és a megosztottságot.

A fiatal generációk oktatása és felkészítése a kulturálisan sokszínű társadalomban való életre azt jelenti, hogy a tanárokat megfelelő készségekkel kell képezni, új (többek között digitális) oktatási módszereket és eszközöket kell kifejleszteni, valamint kapcsolatot kell teremteni és együtt kell működni az érdekelt közösségi szereplőkkel. A projekt két online kurzust és szemináriumot készített a tanárok számára; az első az "Interkulturális oktatás elmélete és gyakorlata" című, amely kiindulópontot ad ahhoz, hogy miért fontosak ezek a tevékenységek és programok napjainkban az iskolákban. Röviden, minden jó iskola interkulturális iskola - amely megőrzi az olyan értékeket, mint az egyenlőség, a sokszínűség, a személyes identitás tiszteletben tartása, a kritikus gondolkodás, és küzd az előítéletek, sztereotípiák és a diszkrimináció ellen. Az anyag második része olyan gyakorlati eszközöket, témákat és műhelymunkákat kíván nyújtani a tanároknak, amelyeket a mindennapi tanórákon használhatnak. Másodszor, kidolgoztunk egy szemináriumot arról, hogyan használjuk a digitális technológiákat az interkulturális oktatásban, és hogyan terjeszthetjük ki a digitális térre. Elgondolkodtunk a használható digitális eszközökön, és összekapcsoltuk ezeket a témákat. Több mint 20 tanár végezte el ezt a képzést, és most már elérhető, könnyen hozzáférhető anyagokkal rendelkezünk, amelyekhez mások is csatlakozhatnak és használhatják ezen a kézikönyvön keresztül és online a videótanfolyamainkon keresztül.

Ez a kézikönyv a magyarországi és horvátországi osztálytermekben kipróbált gyakorlati tudást nyújt. Javasoljuk, hogy vegye figyelembe az adott tanulócsoportot, és olyan programot szabjon, amely a tanulók javát szolgálja. Kombinálja a pedagógiai műhelymunkákat a tanulók identitásuk, történelmük és közösségük kutatásával. Adjon teret a tanulóknak az ötletek megosztására és a közös tevékenységek alakítására az őket leginkább érdeklő témákban.

Az etnikai, társadalmi és vallási csoportok mindig is társadalmunk részei voltak. A közösségünkben tapasztalható növekvő sokszínűség kapcsán az iskoláknak is szerepük van. Az interkulturális oktatás az osztálytermi sokszínűségre adott válasz, amelynek célja, hogy a passzív együttélésen túlmutatva a multikulturális társadalmakban való együttélés fejlődő és fenntartható módját valósítsa meg a különböző csoportok közötti megértés, tisztelet és a termékeny párbeszéd megteremtése révén. Úgy gondoljuk, hogy az interkulturális oktatás minden tanuló számára értékes, és olyan készségekkel ruházza fel őket, amelyekkel részt vehetnek az egyre sokszínűbb társadalomban. Az oktatás jelentősen hozzájárulhat a közösségekhez a különböző kultúrájú, hitű, vallású és egyéni jellemzőkkel rendelkező tanulók közötti párbeszédet ösztönző programok révén. Az oktatás irányt szabhat a tanulásnak, a kölcsönös megértésnek és a mások tiszteletén alapuló együttélés elveinek megteremtéséhez.

Végül szeretnénk köszönetet mondani minden iskolának és tanárnak, partnereknek és támogatóknak, akik segítettek nekünk a tanórán kívüli tevékenységek lebonyolításában. Szeretnénk köszönetet mondani minden kollégánknak és munkatársunknak, akik velünk együtt dolgoztak azon, hogy a TEACH projekt egy lépés legyen a harmonikus világ felé, amelyben élni szeretnénk.

Igor Đorđević, projektmenedzser, Nansen Dialogue Centre
Nyirati András, koordinátor, Emberség Erejével Alapítvány

Szerzők:

Galambos Attila

Koska Éva

Marina Matoković

Anđa Puljević

Szerkesztő: Sandra Marijanović

PARTICIPATED SCHOOLS:

HORVÁTORSZÁG

Osnovna škola Dalj , Dalj

OŠ Frana Krste Frankopana,
Osijek

Škola primijenjene
umjetnosti i dizajna Osijek

Graditeljsko-geodetska škola
Osijek

MAGYARORSZÁG

Cserepka Iskola

Gödrei Körzeti
Általános Iskola

Hetvehelyi Általános Iskola

József Nádor GSZI Pécs

MI A MŰHELYMUNKA?

A műhelymunka szó tövében ott található a MUNKA szó, ami eljárást, képződést, folyamatot, térben folytatott munkát feltételez.

Ily módon a pedagógusi műhely is a munkának egy külön módszere, amelyben a hangsúly a munka folyamatán és módján van.

Minden műhelymunka célja a közös munka felé való irányítás. Minden műhelymunka általános jellegzetessége az, hogy minden résztvevő személyes és aktív hozzájárulását jelenti, és nem engedi meg az érdektelenséget és az alkalmazás elutasítását.

A CÉLOK ALAPJÁN MEGKÜLÖNBÖZTETHETŐ:

1. Kreatív műhelymunka – alapvető célja az alkotói gondolkodás és kifejezés serkentése és fejlesztése (pl. drámai, lírai, képzőművészeti...)

2. Oktató műhelymunka - alapvető célja a tudásszerzés a szó legszélesebb értelmében.

Egy műhelymunka, amely néhány aktivitásból áll, ajánlott időtartama 1,5-től 2 óra hosszú.

A csoportmunka kezdetén közösen határozzák meg a szabályokat, ezáltal minden tagra vonatkozni fognak a szabályok.

A szabályokat úgy kell alakítani, hogy világosan körülírják a megfelelő viselkedésmódot, nem pedig a nemkívánatos magaviseletet. Világos kell, hogy legyen annak a következménye is, ha ezeket nem tartják be.

A műhelymunkának legyen egy előre, nagyon pontosan definiált terve – forgatókönyve. A jó forgatókönyvtől függ a műhelymunka sikeressége.

A forgatókönyv a konkrét elvárások által irányítja a résztvevő személyes részvételét. Fontos, hogy a kooperációt ösztönözze, nem pedig a versengést és diszkriminációt.

A forgatókönyvvel pontosan meg kell határozni a csoportmunka formáit, illetve technikáit.

A műhelymunka végén jó hallani a visszatérő információt azokról az érzésekről, amelyek kifejlődtek a találkozó során. És ez, természetesen, többféle képen érhető el – a hangulat-barométertől kezdve a digitális eszközökön át a válaszokra való felelésekig. Fontos, hogy anonim legyen, és hogy a résztvevők érezzék azt, hogy szabadon kitarthatják véleményüket.

CÉL

- Felismerni a műhelymunka módját, mint a célok elérésére méltót
- A műhelymunka kezdetén kifejezni az elvárásokat, reményt és érzéseket
- Aktiválni a résztvevők véleményét és aktívan bekapcsolni őket
- Motiválni a résztvevőket

MIKOR

- A találkozó kezdetén, a vezető köszöntője és bevezető mondatai után
- Az aktivitások bevezetése folyamán

MIÉRT

- A saját érzéseink szavakba és kifejezésekbe való megformálása végett;
- A résztvevők önértékelése és a vezető visszatérő információi végett;
- Az interkulturalizmus tanulása egy folyamatnak kell lennie, a műhelymunka pedig annak a munkának a módja, amely folyamatorientált.

EBBEN A KÉZIKÖNYVBEN AZ ÁLTALUNK AJÁNLT ÉS KÖRÜLÍRT TEMATIKUS MŰHELYMUNKÁK A KÖVETKEZŐK:

- Bevezető gyakorlatok figyelem-összpontosításra és motiválásra;
- Identitás 1 és 2;
- Családtörténet;
- Kommunikáció;
- Aktív hallgatás;
- Csoport;
- Közreműködés és csapatmunka;
- Sztereotípiák és előítéletek 1 és 2;
- Diszkrimináció 1 és 2;
- Különbözőség tiszteletbentartása;
- Konfliktus kreatív megoldása;
- Médiai írástudás.

BEVEZETŐ GYAKORLATOK ÉS FIGYELEM- ÖSSZPONTOSÍTÁSRA ÉS MOTIVÁLÁSRA KÉSZTETŐ GYAKORLATOK

CÉL

Fókuszálni a munka témájára,
a gyakorlatokra való figyelem-
összpontosítás

MIKOR

A téma bevezetésekor, a
komoly és igényes gyakorlatok
előtt

MIÉRT

Motiválás és közreműködés
miatt a műhelymunkában

BEVEZETŐ GYAKORLATOK

NEM DICSEKEDÉSKÉPPEN...

Ez egy nagyon egyszerű gyakorlat, azonban az önbizalom érzését ébreszti fel, és növeli önmagadban a hitet. A vezető megkéri a résztvevőket, hogy gyorsan gondolják át azt, hogy miben különösen jók, mit csinálnak jól, vagy emlékezzenek vissza valamilyen sikerükre, amiben nemrég volt részük. Ez után a résztvevők sorban felállnak, és elmondják: „Nem dicsekedésképpen, de...”, és kiemelik a tulajdonságukat vagy sikerüket. Minden dicséret után a többi résztvevő tapsol. Ez lehet egy teljesen egyszerű vagy kis siker – kialudtam magamat, megírtam a feladatomat, jó osztályzatot kaptam, elolvastam a házi olvasmányt, megismerkedtem egy új baráttal, gólt lőttem, segítettem anyának elmosogatni az edényeket. Bármit. Az vehető észre az ilyen első gyakorlatnál, hogy a gyerekek és a fiatalok nehezen beszélnek a saját jó tulajdonságaikról és a saját sikereikről. Általában azt mondják, hogy nincs mivel dicsekedniük, ezért a vezető mindig elsőként elmondja a saját „dicsérvivalóját”, és amikor azt látják, hogy az valami egyszerű és szokványos dolog, nagyon gyorsan megtalálják a saját dicsérni valójukat. Utána van olyan nap, amikor ők maguk is egy megszokott tanítás közben elkezdik, hogy „Nem dicsekedésképpen...”, mert az az érzésük és igényük támad, hogy valamit meg kell osztaniuk. Ez valóban nagyszerű hangulatot teremt, a gyerekeknél és fiataloknál pedig növeli az önbizalmat és annak a felismerését, hogy valamiben jók.

BESZÉD ÖSSZESZORÍTOTT AJKAKKAL

A vidám légkör megteremtéséhez és a csoport energiájának növeléséhez elvégezhetik ezt a rövid gyakorlatot, amelynek az a célja, hogy derűs légkört teremtsenek és növeljék a csoport energiáját. A résztvevők összeszorított ajkakkal megpróbálnak kiejteni egy mondatot, amellyel körülírják, hogy ma mit ettek vagy ittak, vagy milyen osztályzatot kaptak. A gyakorlat kivitelezhető a munka folyamatának bármely pillanatában, és ezt követően várható a nevetés és mulatság!

NEVETSÉGES JÁRÁSÚ TÁBORNOK

Ez még egy olyan aktivitás, amely jó hangulatot teremt, de ellazulásra is szolgál. A csoportban mindenki kitalál egy érdekes járásmódot, bemutatja a többieknek, és mindenki elismétli. Garantált a jó szórakozás.

HANGULAT-BAROMÉTER

A műhelymunka folyamán nem rossz, ha követjük a csoport hangulatát. Ez elvégezhető egyszerűen, a résztvevőknek pedig megemeli a hangulatát, és érinti őket abban, hogy gondolkozzanak magukról és az érzéseikről a találkozó során. Papíron vagy fehér táblán rajzok vagy fényképek készülnek különböző időjárási viszonyokról, minden résztvevő öntapadó cetlire ráírja a saját nevét, és odaragasztja ahhoz az időjárási viszonyhoz, amely összhangban van az ő érzéseivel: a felhős az a szomorú, nyomott; a napos a derűs és boldog; a zivataros és villámos a mérges, dühös; a szeles a nyugtalan és hasonló állapot. A találkozó folyamán a vezető párszor felkérheti a résztvevőket, hogy változtassák meg a hangulat-barométert, vagy ez a résztvevők maguktól is megtehetik, amikor változást vagy kedvet érzékelnek. A saját nevével ellátott cetlit egyszerűen csak áthelyezi a megfelelő időjárási viszonyhoz.

GYAKORLATOK FIGYELEM- ÖSSZPONTOSÍTÁSRA ÉS MOTIVÁLÁSRA

MEGFIGYELÉS

Gyakorlat figyelem-összpontosításra és fókuszálásra. A résztvevők két csapatra oszlanak, körbe állnak (két körbe), egy résztvevő pedig a kör közepébe áll. A gyakorlat kezdetén mindenki a kör közepén állót jól szemügyre veszi, majd becsukják a szemüket, a középen álló személy pedig minél több dolgot változtat magán. Amikor a többiek kinyitják a szemüket, fel kell tudniuk ismerni a változásokat.

HOGY VAN MA, SZOMSZÉD

Gyakorlat figyelem-összpontosításra, energikusság fokozására. A résztvevők körbe ülnek. Valaki a tőle balra ülőtől megkérdezi „Hogy van ma, szomszéd?”. Amennyiben a válasz „Jól.”, mindannyian egy széssel jobbra ülnek át, azonban, ha a válasz „Rosszul.”, akkor egy széssel balra ülnek át, ha viszont a válasz „Hát úgy.”, mindenki a helyén marad. A MÁGNES figyelem-összpontosító, energikusság fokozó gyakorlat, de ugyanakkor a hozzátartozást és nemhosszátartozást, a saját csoport megtalálását segíti. A résztvevők szabadon közlekednek a térben, és a vezető jelzésére összeérintik a meghatározott testrészeit: összeérintik a bal kezük hüvelykujjait, négy jobb láb térdét, öt könyököt, két orrt...Beszélgetni azokkal, akik összekapcsolatlanul maradtak a gyakorlat egy részében: hogy haladt az összekapcsolással?

KÖSZÖNÉSMÓDOK KÜLÖNFÉLE KULTÚRÁKBAN

Gyakorlat figyelem-összpontosításra, energikusság fokozására. A résztvevők körbe ülnek. Valaki a tőle balra ülőtől megkérdezi „Hogy van ma, szomszéd?”. Amennyiben a válasz „Jól.”, mindannyian egy széssel jobbra ülnek át, azonban, ha a válasz „Rosszul.”, akkor egy széssel balra ülnek át, ha viszont a válasz „Hát úgy.”, mindenki a helyén marad. A MÁGNES figyelem-összpontosító, energikusság fokozó gyakorlat, de ugyanakkor a hozzátartozást és nemhosszátartozást, a saját csoport megtalálását segíti. A résztvevők szabadon közlekednek a térben, és a vezető jelzésére összeérintik a meghatározott testrészeit: összeérintik a bal kezük hüvelykujjait, négy jobb láb térdét, öt könyököt, két orrt...Beszélgetni azokkal, akik összekapcsolatlanul maradtak a gyakorlat egy részében: hogy haladt az összekapcsolással?

IDENTITÁS 1

CÉL

Pozitív énkép és öntudat fejlesztése. Az önértékelés és az emberi méltóság érzésének fejlesztése. A csoport tagjainak, és azok különböző érdeklődésének megismerése.

MIKOR

Az interkulturalitás tanulásnak kezdetén. A találkozás kezdetén az ismerkedéskor. Bármely pillanatban, amikor szükséges megvilágítani saját identitásunkat.

MIÉRT

A közösségekben, ahol sok a különbség, jó előbb megismerni saját magunkat ahhoz, hogy aztán megismerjünk és megértsünk másokat. Az empátia és a kommunikáció fejlesztéséért.

A KÉP, AMELY ENGEM KÖRÜLÍR

Ezt a gyakorlatot a találkozás kezdetén lehet elvégezni a résztvevők bemutatkozásakor, függetlenül attól, hogy ők korábbról már ismerik vagy sem egymást. Mindig feltárható valami új. A résztvevőknek kínáljunk fel különféle fényképeket, illusztrációkat, rajzokat, és mindenki válassza azt, amelyik őt körülírja vagy amelyiket bármilyen módon összeköthet magával, majd sorba mindenki elmagyarázza, hogy miért választotta azt a fényképet.

AZ ÉN CÍMOLDALAM

A résztvevők aktivitása előtt, tegyünk fel nekik egy pár kérdést, amiről majd ők maguk gondolkodnak, nem fognak hangosan felelni a kérdésekre. A kérdések lehetnek különbözőek attól függően, hogy mit akarunk bennük felébreszteni, de el lehet indulni attól a kérdéstől, hogy mit csinálsz szabad idődben, van-e házi kedvenced, milyen filmeket szeretsz, van-e lánytestvéred vagy fiútestvéred, milyen közösségi oldalakon vagy aktív, mi szeretnél lenni, ha nagy leszel... Ha akarják, lefolytatható egy rövid beszélgetés ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban, aztán osszuk szét közöttük a munkaanyagot – fiataloknak való folyóiratokat, újságokat, szórólapokat, kollázspapírt, ragasztót, ollót...A tanuló feladata kreálni saját újságcímoldalt, amely az ő nevüket fogja viselni. Minden résztvevő olyan újságcímoldalt alkot, amely őket magukat ábrázolja. A résztvevők a folyóiratokból, újságokból kivághatnak részeket, rajzolhatnak és írhatnak, formálhatnak címeket, használhatnak pozitív üzeneteket, üzeneteket, amelyek az újságvásárlásra ösztönöznek, vagy hogy az olvasókat valamilyen módon érdeklődővé tegyék saját maguk iránt. A címoldal kidolgozása után a résztvevők megmutatják az alkotásaikat, mondhatnak valamit róluk, vagy egyszerűen csak egy kiállítást csinálhatnak velük, amit majd minden résztvevő megtekint. Hasonló bemutatkozást lehet csinálni úgy, hogy a folyóirat címoldala helyett papíron elkészítik a maga falát a közösségi oldalon vagy digitális plakátot, mint amilyen a Canva, Poster Maker, Power Point és hasonló. Természetesen mindez függ a rendelkezésre álló technológiától és a résztvevők készségeitől, de függ az aktivitásra előrelátott rendelkezésre álló időtől is. A résztvevők ily módon valamilyen formában valószínűleg könnyebben kitárnak valamilyen adatokat magukról, saját tulajdonságaikat, álláspontjaikat és véleményüket.

IDENTITÁS 2

CÉL

Mások tulajdonságainak meglátása. Mások különbözőségének megértése és tiszteletben tartása. Médiaműveltség fejlesztése.

MIKOR

Az interkulturalitással kapcsolatos munka kezdetén. Mindig.

MIÉRT

A közösségekben, ahol sok a különbség, fontos a megismerés a jobb megértés végett.

KI VAGY TE?

A gyakorlatot párban végezni úgy, hogy az egyik személy a másikat megkérdezi, hogy „Ki vagy te?“, majd felírjuk a nevet és a választ. Az a személy, aki kérdez, semmit nem kommentál, de a kérdést felteszi 5-ször. A másik egy szóban felel vagy rövid mondattal – pozitívan. Az a személy, aki felel, minden alkalommal más választ kell, hogy adjon. A párok felcserélődnek. Beszélgetés: hogy éreztétek magatokat, könnyebb-e feltenni a kérdést vagy válaszolni...A gyakorlat után következik a párod bemutatása. A gyakorlat egy kissé változtatható úgy, hogy az a személy, aki felel, 5-ször változtat párt, és a bemutatkozási körben 5 személy mondja, hogy ki az a személy. A vezető a személy mögé áll, és kimondja annak a nevét, és azok, akik kérdezték, hogy „Ki vagy te?“, most mondják el a feleletet.

ÖT KÉRDÉSES INTERJÚ

A gyakorlatban elő kell készíteni 5 kérdést, majd kiválasztani az interjúalanyt. Miután párban a két személy elvégezte az interjút, következik a bemutatás. Ezek a gyakorlatok össze is köthetők – előbb elmondják, hogy kik ők, és aztán határozzák meg az interjút. Amikor e két gyakorlatot összekötjük, sok mindent megtudunk a csoport személyeiről.

A TE PROFILOD

A kritikai megítélése annak, amit megtudunk az Internet és a média által mérvadó időben, amelyben élünk, és minden információ, ami hozzánk jut, óvatosan kell kezelni, és amit csak lehet, le kell ellenőrizni. Ebben a gyakorlatban a műhelymunkában a résztvevők párokban dolgoznak, és általános a feltételezés, hogy minden résztvevőnek van mobil telefonja, tabletje vagy számítógépe a munkához. A gyakorlat elvégezhető az általános iskola felsős diákjaival, de mindenképpen a középiskolásokkal, egyetemi hallgatókkal és felnőtt személyekkel. Az elején a párok csak bemutatkoznak, megmondják a vezeték- és utónevüket, esetleg a helyet, ahonnan érkeztek, vagy hogy hol dolgoznak. Minden résztvevő a saját partnerének a kutatására orientálódik – az interneten, a keresőkben, a Facebookon, Instagramon...Bármely közösségi oldalon, és megpróbál róla minél többet megtudni. Ezeket az adatokat papírra veti. Természetesen a kutatás csendben folyik, semmit nem árulnak el a másiktól, és semmit sem kommentálnak egészen végig. A vezető meghatározza a munka idejét, ami ebben az esetben lehet 5 perc. Hiszik vagy nem, mindenki közülünk vagy valamilyen digitális nyomot saját magáról az interneten, függetlenül attól mennyire vagyunk jelen a hálón vagy a médiában. Az idő lejártával a partnerek egymásnak elárulják, hogy mit találtak egymásról. Itt várhatóak érdekes szituációk – abból kiindulva, hogy az a személy, aki után folyt a kutakodás, egyáltalán nem is az a személy, hanem egy másik vele azonos nevű, s eljutva odáig, hogy arról a mi partnerünkről számos írás készült a médiában, s feltárunk érdekes adatokat és eredményeket.

CSALÁDTÖRTÉNET

CÉL

Feltárni a kulturális hasonlóságokat és különbségeket. Megtanulni, hogy mindenki más módon nőtt fel. Felébreszteni a kíváncsiságot és együttérzést a másik kultúrák iránt.

MIKOR

Amikor a csoporttagok már jól ismerik egymást, és biztonságban érzik magukat a csoportban, és készek a jobb kapcsolódáshoz. Amikor készek a különbözőségek elfogadására.

MIÉRT

A közösségekben, ahol sok a különbség, fontos megismerni az életből/családból merített történeteket a megértés felébresztése és a közösség növekedése céljából.

AZ ÉN GYERMEKKOROM

Ebben a gyakorlatban a résztvevők kisebb csoportokban beszélgetnek a gyermekkoráról a koruktól függően. Beszélgetés a csoportban: Hány éves korodban indultál el az iskolába? Ki élt a te családban? Jártál-e hittanra, vagy részesültél-e egyéb vallási képzésben? Csinálsz-e valamit a saját otthonodban? Milyen meséket és játékokat kedvelsz? E jelen gyakorlat célja, hogy belássuk azt, hogy mindannyian nem élünk ugyanolyan feltételek között, valamint vannak közöttünk hasonlóságok, de különbségek is.

AZ ÉN TÖRTÉNETEM

A gyakorlat hasonló, mint az „Én gyermekkorom”, de itt a résztvevőknek eszükbe kell, hogy jusson 3 fontos esemény a családjukból, iskolából vagy a világból. Beszélgetés: Megleptek-e benneteket bizonyos események? Mit jelentenek számotokra azok az események? Miért választottátok ki azokat az eseményeket?

KOMMUNIKÁCIÓ

CÉL

Empátia fejlesztése. Megkülönböztetni az elfogadó és elutasító beszédet. Az érzések felismerése és megnevezése. A kimondott és/vagy leírt szavak felelősségének vállalása.

MIKOR

Mindig. Amikor szükséges fejleszteni a kommunikációs képességet. Amikor szükséges javítani a kommunikációt. A konfliktus és a probléma megjelenésekor a közösségben vagy az online térben.

MIÉRT

Az interkulturális közösségben minden egyén felelős a viszonyokért, és azok jobbak, amikor a kommunikáció jobb. A saját felelősség tudatossága a közösség fejlődésének hozzájárulásához.

A KÍGYÓ ÉS A ZSIRÁF NYELVE

A kommunikáció az információ-, jelentés- és érzelemcsere folyamata az emberek között a verbális és nonverbális üzenetek váltásakor. A hatékony kommunikáció fontos része az aktív hallgatás. Ebben a gyakorlatban a cél megvilágítani és megkülönböztetni az elfogadó beszédet (zsiráf) és az elutasító beszédet (kígyó). A résztvevők körben ülnek párokban. Egy résztvevő húz egy kártyát, és olvassa, az ő párja pedig felel. A kártyák kék és zöld színűek (vagy valamilyen más színűek, csak legyenek különbözőek). A résztvevő húz egy lapot, elolvassa, hogy mit ír rajta, a másik résztvevő felel neki. Maguk is kiválaszthatják, hogy ki feleljen, vagy jelentkezhetnek azok, akik felelni szeretnének, amennyiben ennek szükségét érzik. Példa: a zöld kártyán található a tanító néni kijelentése „Megint házi feladat nélkül jöttél.” Valaki a résztvevők közül felel erre a kijelentésre. A kék lapon van a tanító néni kijelentése, aki azt mondja, hogy „Szeretném, ha jobban haladnál matematikából, ezért nem vagyok elégedett azzal, hogy nem írod rendszeresen a feladatokat.” Minden résztvevő követi a beszédhelyzeteket és reakciókat. Néhány különböző helyzet után következik a beszélgetés: Milyen volt a beszélgetés a kék kártyán? Hogy folyt az így megkezdett beszélgetés? Milyen volt a beszélgetés a zöld kártyákon? Hogy folytatódott ez a beszélgetés?

KONCENTRIKUS KÖRÖK

Ebben a gyakorlatban a résztvevők két körben ülnek, a belsőben és a külsőben egymás felé fordulva párokban. Beszélgetnek arra a témára, hogy „Mi tetszik neked egy valamely másik kultúrában”. A vezető jelzésére mindkét kör balra mozdul, és ily módon megváltoznak a párok tagjai, és arra a témára beszélgetnek „Hogy nézne ki a világ, ha benne csak egy kultúra létezne?”, majd egy újabb átmozdulás után beszélgetnek a következő témáról „Hova szeretnétek utazni?”. A NEMKÍVÁNATOS SZAVAKAT a műhelymunka résztvevői ráírják öntapadó cetlikre vagy digitális eszközön, mint amilyen a Metimeter, leírják azokat a szavakat, amelyek fájnak és sértőek, de hallják őket a kommunikációban. A szavakat névtelenül írják, és ragasztják őket a táblára vagy pannóra, illetve kivetítik vászonra. Következik a beszélgetés a szavakról, a résztvevők pedig elmondják a helyzeteket, amikor ezek a szavak hallhatók, és milyen érzéseket keltenek bennük. Ez után a résztvevők papírra leírják egy pár szót vagy mondatot, amelyek bennük jó, pozitív érzést keltenek, majd elmesélik azokat a helyzeteket, amikor ezeket hallják, és azt is, hogy kitől. Az, ami gyakorta megesik, hogy a tanulóknak nincs problémájuk ezeknek a csúf és goromba szavaknak a kimondásával, amit hallanak, de nagyon kevés az olyan jó szó, amit mondhatnak. Itt kell őket bátorítani és emlékeztetni, hogy melyek azok a szavak, amelyek mondhatók, ezek a „Bravó!” és „Minden elismerésem!”. Amennyiben a kommunikációra szeretné fektetni a hangsúlyt a digitális felületen, példának vehetők a kommentárok az interneten, portálokról és közösségi hálóról, de maguk a résztvevők is mondhatnak példákat, amelyeket alkalmaztak, és sértő és csúnya szavak. Ez egy alkalom emlékeztetni az interneten való kommunikációs szabályokra.

A gyakorlat elején beszélgessenek a műhelymunka résztvevőivel az internet és a digitális technológia pozitív és a negatív oldaláról. A beszélgetés során vagy az után a tábla vagy a kiosztott papírlap elosztható két részre, és leírhatók a pozitív és negatív oldalak, amelyekről szó volt a beszélgetés során. Fontos kihangsúlyozni az internet pozitív és negatív oldalát, valamint az internet különösen veszélyes oldalát (sértések, hamis bemutatkozás, adatlopás, visszaélés, gyűlöletcsoportok...). Folytatódik a beszélgetés arról, hogy az internet bennünket összeköt. Felgyorsítja az információk terjedését, tanulást, kommunikációt. Hogy használjuk? Találjatok az interneten alkalmas videót az internet használatáról, mint motivációt a beszélgetésre arról, hogy mire kell használni az internetet, kivel kommunikáljunk és hogyan. A résztvevők továbbra is csoportokban vagy párokban dolgoznak attól függően, hogy hány rendelkezésre álló tablet vagy mobiltelefon van. Minden pár vagy csoport feladata megtervezni egy plakátot támogató üzenettel és tanáccsal azoknak, akik átérték az elektronikus erőszaknak valamilyen formáját. A plakát kidolgozható valamely a plakát kidolgozására szolgáló gyors és egyszerű applikáción, mint amilyen a Canva, Poster Maker, amelyek letöltendők tabletre vagy mobiltelefonra.

Miután az applikáción elkészült a plakát, a műhelymunka résztvevői elküldhetik a megbeszélte e-mail címre. Amennyiben nincs hozzáférés mobiltelefonon vagy tableten, a tanulók az üzeneteket megtervezhetik papíroson íróeszközökkel, kollázspapírral, folyóiratokból és újságokból kiollózott részekből.

Jó üzenetek hálózata - e jelen gyakorlat elvégzéséhez a tanulók körbe állnak. A vezető fog egy gyapjúgombolyagot, és megadja az utasítást az aktivitáshoz. Emlékeztetni a tanulókat, hogy az internet tulajdonképpen egy háló, amely összeköti az egész világot, és hogy mitőlünk függ, hogy milyen tartalmakat, üzeneteket és értesítéseket terjesztünk ezen a hálón. Abban a reményben, hogy a jó üzenetek hálóját hozzák létre, a gyapjúval közösen létrehozzák a hálót úgy, hogy egymásnak kívánnak valami szépet, megosztanak egy jó érzést vagy kiemelik a személy valamilyen pozitív tulajdonságát. A vezető megfogja a gyapjú végét, kimondja annak a tanulónak a nevét, akinek odadobja a gyapjúgombolyagot, kimondja az ő jó üzenetét a tanulónak, és odadobja a gombolyagot. A résztvevő átveszi a gyapjúgombolyagot, és a jó üzenettel együtt átadja a következőnek. Amikor mindenki be lett hálózva, a vezető kijelenti, hogy létrejött a jó üzenetek hálója, és figyelmezteti őket, hogy mindig jó üzenetet küldjenek másoknak, tekintettel legyenek mások érzéseire és a fogadott üzenetek cseréjére.

AKTÍV HALLGATÁS

CÉL

Megkülönböztetni az aktív hallgatást a passzív hallgatástól. Az aktív hallgatásban megvilágítani a verbális és nonverbális kommunikáció jelentőségét. A kommunikációban és mások megértésében felismerni a nehézségeket.

MIKOR

Mindig. Megismerkedéskor. A minőséges kapcsolat előfeltételeként. A megértés előfeltételeként.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok a különbség, fontos a minőséges kapcsolat és a megértés. Szükséges a kommunikáció fontosságának megértése miatt, és ahhoz, hogy megértsük azt, hogy különféle rálátásunk van a világra, amelyben élünk.

HALLGATOM/NEM HALLGATOM

Az aktív hallgatás az a képesség, hogy felismerjük, hogy a másik személy mit él át. Szükséges neki visszajáró információt nyújtani arról, hogy mit észleltünk, és láttunk, és hogy amit észleltünk, az mennyire fedi a valóságot. A gyakorlatot párban kell végezni. A gyakorlat minden egyes részéhez külön utasítást kell adni. Az első részben amíg az egyesek mesélnek egy érdekes eseményről, addig a kettesek némán hallgatnak. Ez után amíg a kettesek mesélnek egy szomorú történetet, addig az egyesek együttérzést és érdeklődést mutatnak ki. A harmadik részben amíg az egyesek mesélnek egy érdekes eseményről, addig a kettesek némán hallgatnak. A negyedik részben amíg az egyesek mesélik egy olyan élményüket, amikor nagyon megijedtek, addig a kettesek hátat fordítanak nekik, majd az utolsó részben amíg a kettesek mesélik a saját legvidámabb eseményüket, addig az egyeseknek az a feladatuk, hogy a ketteseket állandóan zavarják. Beszélgetés a gyakorlat után: Könnyebb hallgatni vagy beszélni? Mennyire függ ez a témától? Hogy érezzük magunkat, amikor hallgatnak, és hogyan, amikor nem hallgatnak bennünket? Mi az, ami leginkább az elfogadás érzését kelti?

RAJZOLÁS UTASÍTÁS SZERINT

A gyakorlatot párban kell végezni, vagy úgy, hogy egy személy magyaráz, többen pedig rajzolnak. A párok egyik tagja kap egy cetlit rajzzal, a másik pedig egy üres papírlapot. Az első résztvevő hátat fordít a másiknak, és körülírja a feladott rajzot, a másik résztvevő megpróbálja megérteni a leírást, és utasítás szerint rajzol. Vagy az egyik résztvevő mondhatja a leírást, addig az egész osztály rajzol. Ez után a két rajzot/rajzokat összehasonlítjuk, hogy mit is kellett lerajzolni, és mi van tulajdonképpen lerajzolva. Beszélgetünk arról, hogy az utasítások elég érthetőek, és pontosak voltak-e, megértettük-e azokat, és mi volt a probléma a kommunikáció során. Amikor befejezik ezt az aktivitást a műhelymunka során, a résztvevők a saját cetlijeiket ott hagyhatják az asztalon, és megnézhetik az elkészült rajzokat. Kiválasztható az a rajz, amely a legjobban hasonlít a feladott rajzhoz, majd a szerzők elárulhatják sikerük titkát. Az aktivitás után következik a beszélgetés arról, hogy nehéz volt-e utasítás alapján rajzolni, valamint nehéz volt-e utasítást adni. A beszélgetés végén levonjuk a következtetést, hogy valóban mindig mindent pontosan megértünk, amikor más mond nekünk valamit, és megértünk-e mindig minden üzenetet, amit a környezetünktől kapunk. Így jönnek létre a kommunikációs félreértések vagy a médiában megjelent minket körülvevő tartalmak téves értelmezése.

Ez a gyakorlat hasonló az utasítás szerinti rajzoláshoz, csak hogy itt nincs rajzolás, hanem vágni kell. Minden résztvevő kap egy papírost. A gyakorlat folyamán senki sem nézheti, hogy a többiek mit csinálnak. Mindenki követi a műhelymunka vezetőjének az utasításait kérdésfeltevés és kommentár nélkül. Az utasítások így hangozhatnak: vedd elő a papírt, hajtsd félbe, ollóval vágd le a jobb felső sarkát, a papírt megint hajtsd félbe, vágd le a...A művelet addig ismétlődik, ameddig a papír félbehajtható. Ez után a papírt szét kell hajtogatni, és mindenki megnézheti, hogy mi keletkezett. Ezt követi a beszélgetés arról, hogy hogy létezik az, hogy minden hópehely másmilyen lett, közben meg mindenki ugyanazt az utasítást követte!

CSOPORT

CÉL

Megismerkedni a csoportban. Megmutatni, hogy mindannyian mások vagyunk. Megmutatni azt is, hogy ugyanakkor másokkal egyformák is vagyunk. Fejleszteni az egymás közötti toleranciát.

MIKOR

Az interkulturalitással kapcsolatos munka kezdetén.
Mindig.

MIÉRT

A közösségekben, ahol sok az eltérés, a jobb megértés végett fontos a megismerkedés.

A MI HÁZUNK ÉS TELEPÜLÉSÜNK

Hasonló az előbbi gyakorlathoz, a csoport résztvevői házakat készítenek, kapnak hozzá meghatározott anyagot, és az idő is meghatározott, valamint szintén szótlannal kell, hogy dolgozzanak. Beszélgetés: Hogy érezték magukat a csoportjukban dolgozva? Ki vezetett? Mi volt könnyű, és mi volt nehéz? Mennyire elégedettek a saját hozzájárulásukkal? Mi volt a te szereped a csoportban? Az első rész után minden csoport az ő saját házaiból települést készít, mindent hozzátesznek, ami kell egy településhez, verbális beszélgetést folytatnak egy behatárolt időn belül. Beszélgetés: Mi volt most a szerepe? Milyen szerepet szeretne betölteni a csoportmunkában? Hogyan juthat ahhoz a szerephez? Mi a fontos a csoport sikerességéhez?

ÉN SZINTÉN

Ebben a gyakorlatban a résztvevők körben ülnek, és eszükbe kell, hogy jussanak saját egyedi tulajdonságaik, amikről úgy gondolják, hogy egyediek, és azzal a csoportban rajtuk kívül más nem rendelkezik. Az egyik személy a csoportból megkezdi a gyakorlatot úgy, hogy mondja az ő személyes tulajdonságát, s ha rajta kívül másnak is megvan az a tulajdonsága, azt mondja „Én szintén.”, és az ölébe ül. Visszamennek a helyükre, majd a személy mond egy másik tulajdonságát. Mindenki elmondja a maga tulajdonságát, és így ér véget az 1. kör. A 2. körben el kell venni egy széket, a kör közepén álló személy keresi a hozzá azonos személyt, pl. „Szeretem a természetet.”, és mindazok, akik ugyanazt szeretik, szintén széket cserélnek, de ugyanaz a személy is keres magának egy széket. Egy személy szék nélkül fog maradni, s az a személy folytatja majd a játékot. Beszélgetés: Mi volt könnyebb, megtalálni a hasonlóságot vagy a különbséget? A valós életben néha többre becsüljük a saját egyediségünket, s néha meg másokhoz hasonlóak szeretnénk lenni. Eszükbe tud jutni valamilyen szituáció? Azok a dolgok, amelyek közösek egy csoportban, vajon azonosak minden emberben?

RAJZOLÁS PÁRBAN

Ebben a gyakorlatban a résztvevők színt húznak, és keresik annak a párját, a feladatuk pedig szótlannal rajzolni 5 percen keresztül. Beszélgetés: Hogyan kezdték el? Ki kezdte el elsőnek? Hogy sikerült a megbeszélés? Mi volt a legnehezebb? Mikként ütköztek az Ön ötletei a téma rajzolásakor? Mennyire elégedett a munkával és mennyire az eredménnyel?

EGYÜTTMŰKÖDÉS ÉS CSAPATMUNKA

CÉL

Felismerni és megérteni a csapathoz való tartozás lényegét, az eredményt, amely csapatmunkával érhető el. megvilágítani minden egyén szerepét a csoportban, és annak hozzájárulását. Ösztönözni a megértést a különböző csapatok tagjai iránt. Gyakorolni a közreműködést és a csapatmunkát.

MIKOR

Mindig.
A konfliktus és nemmegértés megelőzése képen.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok az eltérés, fontos tudni, hogy minden egyén a közösséget élhetőbb helyé teszi az élethez.

A MI HIDUNK

Ehhez a gyakorlathoz előre elő kell készíteni különféle anyagokat, mint amilyen az építőkocka, doboz, papír és hasonlók. A résztvevők csoportokra vannak osztva, és anyagot választanak, amivel majd dolgoznak, anélkül, hogy tudnák, mi a feladatuk. Miután közlik velük, hogy hidat kell készíteni, a csoportok még egy valamit elvehetnek, amiről úgy gondolják, hogy szükségük lesz rá. Ennek a gyakorlatnak az a célja, hogy a csoportok röviden verbálisan megbeszéljék a munkát, aztán a feladatot nonverbálisan végzik el. Az alsó tagozatú tanulóknál marad a verbális megbeszélés, majd fokozatosan áttérnek ők is a nonverbálisra. Amikor befejezték a hidakat, annak szilárdságát próbálják ki könyvekkel vagy egyébbel terhelve. Először hagyni kell, hogy a csoport egymás között kommentálja a saját csoportjának hídja sikerességét. Beszélgetés a gyakorlat után: Hogy érezték magukat megbeszélés közben, és hogyan munka közben? Mivel voltak elégedettek, s mivel annyira nem voltak megelégedve? Mi hiányzott ahhoz, hogy jobban érezzék magukat és jobban dolgozzanak? Hogy érezték magukat a saját szerepükben? Ha megint dolgoznának, melyik szerepet választaná? Mennyi időre volt szükség a megbeszéléshez, és mennyi a munkához? Felismerjük az előnyeit és hátrányait a párban vagy csoportban való munkának!

RAJZOLÁS EGY SZÍNNEL

Minden résztvevő választ egy színt, és rajzolja azt az évszakot, amelyiket akarja. A vezető beszélgetést folytat azzal kapcsolatban, hogy milyen volt rajzolni, és mi az, ami hiányzott a rajzuk sikerességéhez. A vezető megengedi, hogy rájöjjenek arra, hogy mi hiányzott a többi résztvevőnél, s így jut el a csoportok egyesítéséhez. A vezető ez után beszélgetést indít arról, hogy hogyan jöttek létre a csoportok, mi kötötte össze/mi választotta szét őket stb.

SZTEREOTÍPIÁK ÉS ELŐÍTÉLETEK 1

CÉL

A sztereotípa és előítélet kiváltása és felismerése. Tudatos felemelkedés a saját tolerancia-korlátozottságunk felett. A mások különbözőségének megértése és tiszteletbe tartása. Interkulturális közreműködés.

MIKOR

Amikor felismerjük a sztereotípiákat és az előítéleteket. A téves sztereotípiák és előítéletek keletkezésének megelőzéseként.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok az eltérés, gyakori jelenség a sztereotípa és előítélet, ami a nemmegértéshez és a konfliktushoz vezet.

KI VAGYOK ÉN?

Az egyik résztvevő homlokára ragasztunk egy csíkot, amin van egy fogalom (anya, apa, tanító/tanító néni, rendőr, cigány, elnök, ismert énekes, ismert sportoló, takarító, ismerős, rab...). Az illető nem tudja, hogy mit ír a homlokán. A többi résztvevők úgy viselkedik vele szemben, amilyen álláspontjuk van az a személy felé, de nonverbálisan. A csíkkal ellátott személy ki kell, hogy találja, hogy kit képvisel ő (hogyan mit ír a homlokán). Beszélgetés a gyakorlatról: hogy találta ki a személy, vagy miért nem tudta kitalálni, ki segített neki, mi zavarta össze. Hogyan viselkedett a csoport – egyének beszélnek arról, hogy milyen álláspontjuk van a fogalommal/személlyel szemben, milyen általános képek/sztereotípiák jelentkeztek, volt-e előítélet.

VONAT

Ebben a gyakorlatban a résztvevők is csoportokra vannak felosztva. A résztvevőknek körülírjuk a gyakorlatot, és bevezetjük őket a témába. A résztvevőknek el kell képzelniük, hogy vonaton utaznak. A hálókocsit osztaniuk kell még 3 utassal. Minden résztvevőnek az a feladata, hogy kiválasszon 3 utast a névsorról, hogy kivel utazna, és 3 olyan utast, akivel még véletlenül sem utazna. Utas példák: svájci túl kövér bankár, olasz DJ, aki gazdagon hat, afrikai hölgy, aki bőr termékeket árul, ifjú művész, aki HIV pozitív, cigány, aki éppen most szabadult a börtönből, egy holland testileg kigyúrt, túlfűtött feminista. A csoportban meg kell, hogy indokolják a választásukat, a csoportnak közös döntést kellene hoznia, és bemutatni a többi csoportoknak. Beszélgetés a gyakorlat után: Mennyire tűnt a szituáció valódinak? Mik voltak azok a fő tényezők az egyén határozatában? Amennyiben a csoport nem tudott megegyezni, miért nem tudott? Mi volt a legnehezebb? Mely sztereotípiákra emlékeztette magukat az utaslista? A sztereotípiák leírása adott, vagy a mi gondolatainkban és képzeletünkben vannak jelen? Honnan származnak ezek az előítéletek? Ön, hogy érezné magát, ha senki sem szeretné megosztani a fülkét Önnel?

SZTEREOTÍPIÁK ÉS ELŐÍTÉLETEK 2

CÉL

A sztereotípa és előítélet felismerése környezetünkben és a médiában. A mások különbözőségének megértése és tiszteletbe tartása. A médiatartalmat kritikus szemmel felbecsülni. Felépíteni az önbizalmat és a pozitív énképet.

MIKOR

Amikor felismerjük a sztereotípiákat és az előítéleteket. A téves sztereotípiák és előítéletek keletkezésének megelőzéseként.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok az eltérés, gyakori jelenség a sztereotípa és előítélet, ami a nemmegértéshez és a konfliktushoz vezet. A médiaműveltség előmozdítása érdekében.

SZTEREOTÍPIÁK ÉS ELŐÍTÉLETEK A FOGLALKOZÁSOKBAN

Ehhez a gyakorlathoz elő kell készíteni cetliket, amelyeken foglalkozások vannak felírva. A résztvevők gömbből vagy dobozkából húznak egy cetlit a ráírt foglalkozással. Pantomimmal mutogatják el a foglalkozásokat, amelyeket kihúztak. A pantomim után az a cél, hogy a résztvevőkkel ismertessék azt, hogy szó lesz a sztereotípiákról és előítéletekről, amelyek bizonyos foglalkozások kísérői, valamint szó lesz arról, hogy a médiának mennyire van szerepe e sztereotípiák gerjesztésében, és hogy az előítéletek hogyan ragadnak át a nyilvánosságra. A résztvevőknek ismét felkínáljuk a dobozt, amelyből kihúznak egy cetlit, amin egy foglalkozás neve áll. A résztvevők öntapadó cetlikre írják az előítéleteiket arról a foglalkozásról, amit kihúztak, és valamennyien elolvashatják az előítéleteket. Ez után a táblára, amelyen kitűzték a foglalkozásokat, odaragasztják a cetliket, amelyekre ráírták az előítéleteket, és így egy egész falnyi előítélet keletkezik. Ez után a műhelymunka vezetője elmagyarázza, hogy mik is azok a sztereotípiák és előítéletek, a résztvevők pedig elmondhatják, hogy milyen sztereotípiákat és előítéleteket tapasztaltak a saját környezetükben. A résztvevőket négy vagy öt fős csoportokra kell elosztani. Egy csoport tagja odamegy az előítéletek falához, és választ egy foglalkozást. A csoportnak az a feladata, hogy leírjon egy pozitív és egy negatív hírt a kiválasztott foglalkozással kapcsolatban. A műhelymunka vezetője megszabja az időt az írásra, és az legfeljebb 6-7 perc lehet, mert a csoporttagok kettéválhatnak, és egyidőben írhatják a pozitív és a negatív hírt is. Ez után a csoportok képviselői felolvassák a híreket, és ez után következik a vita. Beszélgetés a gyakorlat után: Honnan származik az ötlet hírek írására? Fontos érzékelni a pozitív és negatív hírt. Különböző véleményünk van ugyanazokról. Megesik, hogy egyszerűen fel nem foghatjuk a másik véleményét. A saját véleményünket a saját tapasztalatainkra alapozzuk, de arra is, hogy a média hogyan mutatja be a különböző foglalkozásokat és a különféle emberi csoportosulásokat. Amennyiben a műhelymunkában felnőtt személyek vannak, ők is leírhatják a saját foglalkozásukkal kapcsolatos előítéleteket – pozitív és negatív – majd ezekről lehet is beszélgetni. Amennyiben a csoportot különféle foglalkozású személyek alkotják, akkor azt az aktivitást is elvégezhetjük, hogy mindenki egy cetlire ráírja a foglalkozását. Minden résztvevő továbbítja másnak a cetlijét, és minden résztvevő ír egy pozitív tulajdonságot, ráírja a foglalkozás szép oldalát. A cetli körbejár a teremben, és amikor visszakerült ahhoz, aki eredetileg küldte, meg fog lepődni, hogy mennyi szépsége van a foglalkozásának, amiről talán nem is tudott.

SZTEREOTÍPIÁK ÉS ELŐÍTÉLETEK A FIATALOK ÚJSÁGAIBAN

A résztvevők csoportokban dolgoznak. Minden csoport kap egy fiataloknak szánt újságot, napilapot vagy folyóiratot vagy hasonlót elemzésre és kritikai átgondolás céljából. A résztvevők meghatározott irányelvek alapján elemeznek a műhelymunka céljától függően. Az újságok helyett felkínálhatunk pár fénymásolatot a sajtóból a műhelymunka idejétől és céljától függően. A vezető elrendeli az elemzés időtartamát, ami lehet 10 perc. Ezt követi a beszélgetés a vizsgálattal kapcsolatos következtetésekről. A résztvevők szabadon véleményt cserélnek arról, hogy a média mit szab meg megfelelő kinézetként, és vajon mindenki úgy nézhet-e ki, mint a fiatal úriemberek és hölgyek az újságokban. Témák beszélgetéshez: táplálkozási rendellenesség, anorexia és bulimia, a helyes táplálkozás fontossága, depresszió, elidegenedés, a fizikai aktivitás fontossága, a celebek fényképeinek digitális feldolgozásának szerepe.

DISZKRIMINÁCIÓ 1

CÉL

Tapasztalni a diszkriminációt. Elemezni, hogy bizonyos csoportokat hogyan diszkriminálunk. Tudatosuljon bennünk az, hogy milyen módon segítjük az igazságtalan társadalmi viszonyok megőrzését. Ösztönözni az együttérzést azok iránt, akik másmilyenek.

MIKOR

Amikor megjelenik a diszkrimináció. A diszkrimináció megelőzésekor. A diszkrimináció, sztereotípiák és előítéletek téma megnyitásakor és zárásakor.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok az eltérés, megjelenik az eltérők és mások diszkriminációja. Azért, hogy megértsük a különböző szociális csoportok létezését.

TEDD MEG AZT

A szociológia szerint a diszkrimináció az, amikor egy társadalmi csoport vagy valamely társadalom egyénje egyenlőtlen bánásmódban részesül; a lakosság csoportokba való önkényes és igazságtalan besorolása az szerint, hogy ugyanarra a társadalmi eljárásra egyeseknek joguk van, másoknak viszont nincs, és ez külön szabályzatba foglalt (belépni szabad csak meghatározott klub tagjainak) nemre, fajra, korosztályra, nemzetiségire/etnikumra, foglalkozásra, képzettségre stb. vonatkozóan. A gyakorlatot csoportokban kell végezni. Minden csoport kap 4 papírlapot, 4 újságot, ollót, ragasztót, filctollat – minden csoport ugyanazt az anyagot kapja. A csoportok utasítást is kapnak a munkához, de az egyik diszkriminált csoport, is kap anyagot és utasítást. A megfigyelők jegyzik a csoport viselkedését. 1. Kaptatok anyagot. A feladat, csinálnotok kell egy kollázst, ami a tavaszt ábrázolja. A feladatot 20 perc alatt kell elvégezni. A munkát elkezdhetitek, amikor akarjátok. 2. Megkaptatok az anyagot. A feladat, csinálnotok kell egy kollázst, ami a nyarat ábrázolja. A feladatot 20 perc alatt kell elvégezni. A munkát elkezdhetitek, amikor akarjátok. 3. Megkaptatok az anyagot. A feladat, csinálnotok kell egy kollázst, ami az őszt ábrázolja. A feladatot 20 perc alatt kell elvégezni. A munkát elkezdhetitek, amikor akarjátok. 4. MSO, FLOSAMED LOER ABTZ LOSNISE BUKUNVAXA POYEKS, NSENIOMANS SAJIYUDO LAVERZA LOSI FALITOME. Beszélgetés a gyakorlat után: milyen volt dolgozni a csoportban, a megfigyelők beszámolnak arról, hogy mi folyt a csoporton belül. A valósággal összefüggő vitát indítunk, ki a társadalmunkban a 4. csoport, hogyan viselkednek az áldozatok, a megfigyelők, a társadalom. Ha a csoport kicsi, felosztható 2 csoportra, ezek közül az egyik a diszkriminált. Az értelmetlen mondat felcserélhető egy elhadart mondattal vagy valamely elhangozhat egy másik nyelven. Legyenek óvatosak az indulatos reakciókkal és frusztráltsággal, maguk is kövessék le a folyamatot. Számítsanak különféle reakciókra – vita a vezetővel, távozás, harag a másik csoport iránt, zavarás, valamikor visszafogottság, elállás – ezért fontos a csoportok véletlenszerű összeválogatása, továbbá fontos még, hogy mindenkinek adjunk időt az érzéseinek kifejezésére.

Ehhez a gyakorlathoz kártyákat kell készíteni, amelyeken szerepek vannak feltüntetve (legkevesebb 3 kártyán az álljon, hogy „Légy az, ami vagy!”) – a játékban résztvevők számától függően. A résztvevők húznak egy kártyát. Legalább hárman húznak olyan lapot, amin az áll, hogy „Légy az, ami vagy!”, és ne más játsszanak el. A szerepüket nem árulják el, nem beszélnek róla, és nem kommentálják. A szereplők egy sorban állnak egymás mellett, és gondolkoznak a szerepükön. A vezető az alábbi kérdésekkel gondolkodásra készíti a játékosokat a szerepükkel kapcsolatban: Milyen a te gyermekkorod? Milyen házban élsz? Mi a szüleid foglalkozása? Hogy néz ki a te szobád? Utazol-e minden évben a tengerre? Jársz-e moziba a szüleiddel? Mitől félsz? Szoktál-e éhes lenni? Mit csinálsz a szabad idődben? Mindenkinek bele kell élnie magát a szerepébe. A kártyákat, amelyek a szerepeket tartalmazzák, a műhelymunkával, annak céljával és a résztvevők életkorával összhangban alakítsák. Ajánlat a szerepekkel ellátott kártyákhoz: 12 éves vagy. Városban élsz. Anyának és apának sikeres vállalkozása van. Szeretsz iskolába járni. Szeretsz barátkozni. Te az a kislány vagy, akit gúnyolnak, mert súlyfelesleged van. Nem szereted a súlyodat. Van egy barátnőd, akinek őszintén megnyílhatsz. Te egy 15 éves cigány vagy. A szegénynegyedben élsz. A szülők nem dolgoznak, palackokat gyűjtenek, hogy téged és a két húgodat elláthassanak ennivalóval. Az iskolában igyekszel, jók a jegyeid, és nagy álmaid vannak. A vezető felolvassa azokat az állításokat, amelyek különböző szituációkra és eseményekre vonatkoznak. Minden alkalommal, amikor a résztvevők IGENNEL válaszolhatnak a meghatározott állításra, egyet lépnek előre. Ha nem válaszolhatnak IGENNEL, maradnak a helyükön. Az állításokat egyenként kell felolvasni, a résztvevők pedig át kell, hogy gondolják, hogy vajon előre léphetnek-e. Hátrapillanthatnak, és megnézhetik, hogy hol tartanak a többiekhez képest. Tehát a résztvevők beleképzelik magukat annak a személynek a helyzetébe, ami a kártyán szerepel, amennyire csak lehet hagyatkozzanak a képzelőerejükre, és igyekezzenek. Ajánlatok a lépéshez előre: 1. Mindig van elegendő pénzed csokoládéra. 2. Van saját szobád. 3. Bármikor szabad a barátaidat elhívni a házádba. 4. Szeretsz otthon lenni. 5. Minden nyáron a tengeren üdülsz. 6. Bármilyen ruhát vehetsz magadnak. 7. A családotnak jó autója van. 8. Van sok barátod. 9. Sűrűn elhívják szülinapra. 10. Gyakran eljársz moziba. 11. A ruhád tiszta és rendezett. 12. A szüleid megértene. 13. A te házádban mindig sok az étel. 14. Te egy boldog gyermek vagy. Az aktivitás után beszélgetés következik, ahol feltehetőek a következő kérdések: Hogy éreztétek magatokat, amikor nem volt szabad lépni? Milyen érzés volt a többieket nézni, hogy haladnak előre? Hogy éreztétek magatokat, amikor szabad volt lépni? Mikor fogták fel, hogy a többiek nem haladnak olyan gyorsan, mint Maguk? Ki tudják-e találni, hogy ki-ki volt (felolvasni néhány szélsőséges szerepet)? Milyennek képzelték el azt a személyt, akit eljátszottak? Valóban ilyenek ezek a személyek?

DISZKRIMINÁCIÓ 2

CÉL

Megérteni a saját hatásunkat mások érzéseire. Javítani a kommunikációt a digitális technológia segítségével. Meglátni a digitális technológia előnyeit és hátrányait.

MIKOR

Azokban a témákban, mint a: különbözőség, emberi méltóság, nemkívánatos szavak, gyűlöletbeszéd, érzések, előítéletek és sztereotípiák. Az előítéleteken, sztereotípiákon és diszkrimináción alapuló közösségekben tapasztalt konfliktus megjelenésekor.

MIÉRT

A minőséges viszonyok kialakításáért. Az interkulturális közösségekben fontos megérteni, hogy mi is válhatunk „másokká” és „másmilyenekké”.

A SZAVAK SÉRTHETNEK VAGY GYÓGYÍTHATNAK

Az óra kezdete előtt vágjanak ki egy természetes méretű emberi sziluettet. Hozzák be a műhelymunka résztvevői elé, mutassák be nekik, mint egy új kollégát. Közösén adjanak neki egy nevet, az lehet a papír színe szerint azért, hogy elkerüljük egy valós személlyel való társítását. Kék papíros – neve Kékecske. Magyarázzák el, hogy az új tanulók gyakran nehézségbe ütköznek az osztályba való beilleszkedésüket illetően, mert egy olyan helyzetbe lépnek be, ahol a többi diák már kialakította a baráti körét. Vannak olyanok, akik már előre elhatározzák, hogy az új személlyel nem fognak barátkozni, és hogy meg sem ismerik. Ez után a résztvevők odalépnek a mi alakunkhoz, és mondanak neki valami gorombaságot és gonoszságot. Ezt pont maguk kezdhetik el, például mondhatnak ilyet, hogy: „Mi nem akarunk téged itt”, „Te teljesen más vagy, mint mi.” vagy „Nézd meg, milyen rendetlen a hajad!”. Minden alkalommal, amikor valaki mond a papíralaknak valami gorombaságot vagy gonoszságot, a vezető le kell, hogy a figurából szakítson egy darabot, és átnyújtja annak a személynek, aki mondta a kommentárt. Miután mindenkinek módjában állt mondani valami gonoszságot, ideje megkezdeni visszarágasztani az alak részeit. Azok a résztvevők, akik kaptak egy darabot a figurából, odalépnek hozzá, és szikszalaggal visszarágasztják a részét. Ekkor mindenkinek bocsánatot kell kérnie azért, amit mondott neki. Miután a totálisan darabokra szaggatott test teljesen helyrejött, mindegy, de nem fog többet úgy kinézni, mint az elején. Témák a beszélgetéshez: A személy a sértegetések és visszaélések után már többet nem ugyanaz, aki volt. Az érzések sérültek, a hegek megmaradnak. Megtörténhet, hogy a hegek soha többé nem forrnak össze. Maguk mit tennének az alak helyében? Mit tanultak meg ebből? Ez az aktivitás után az alak a teremben maradhat emlékeztetésképpen arra, hogy a szavak mennyire sértők tudnak lenni.

GYŰLÖLETBESZÉD A MÉDIÁBAN

A médiában gyakran találkozunk a társadalom bizonyos csoportjainak diszkriminációjával. A beszélgetés során ismételjétek át, hogy mi a diszkrimináció, majd a műhelymunka kezdetén a résztvevőkkel ismertessék, hogy mi az elektronikus erőszak. Minden résztvevőnek, aki akarja, adják meg annak a lehetőségét, hogy elmondja a saját tapasztalatát az elektronikus erőszakkal kapcsolatban. Ösztönözzék őket arra, hogy őszintén meséljék el, voltak-e már felbujtók vagy áldozatok. Írják le azokat a szavakat, amit másnak küldtek interneten, vagy ezeket valakitől kapták. Kommentálják ezeket a kifejezéseket, és azokat az érzéseket, amiket ezek a szavak kiváltak. Hangsúlyozzák ki, hogy fontos, különösen a gyerekeknek, hogy mondják el egy felnőtt személynek, hogy mi történt velük (szülőknek, tanároknak, pedagógusoknak ...). Bátorítsák őket, hogy ezt megtegyék, és leállítsák ezt.

KÜLÖNBSÉGEK ELFOGADÁSA

CÉL

Megérteni a különbséget a csoportban.
Megismerni a tolerancia és alkalmazkodás
jótékonyágát. Javítani a kommunikációs
képességet a különböző kultúrák tagjai között.
Meglátni a médiatartalom és a világ közötti
kapcsolatot.

MIKOR

Amikor egy „egészséges” csoportot alakítunk. A
konfliktus, ellentolerancia, előítéletek
megelőzésekképpen. A médiaműveltség témában.

MIÉRT

Az interkulturális közösségekben, ahol sok az
eltérés, a jó viszonyok létrehozásához,
rendelkeznünk kell kifejlett
toleranciakészséggel, A médiaműveltség
előmozdítása érdekében alkalmazkodásra és
tiszteletadásra való hajlammal kell
rendelkeznünk.

Ehhez a gyakorlathoz a résztvevők négy csoportban oszlanak szét, mindegyik csoport a saját szigetén van, és egy közösséget/államot/társadalmat képeznek, kialakítják a kultúrájukat és mindazt, ami kell az emberek életéhez azon a helyen. Megtervezik a zászlót, címert, himnuszt és minden más hasonlót. A csoportból három tag azt a feladatot kapja, hogy át kell menniük a másik három szigetre, hogy megismerjék azok kultúráját, és hogy megpróbáljanak azokkal együtt élni, de úgy, hogy ne felejtsék el a saját kultúrájukat. Visszatérnek a saját szigeteikre, és új tapasztalatokkal térnek vissza, beillesztik a saját szigetük életébe, ha akarják. A gyakorlat bemutatása úgy történik, hogy a csoportok bemutatják a saját elsődleges szigetüket és azokat a változásokat, amik történtek, miután visszatértek a többi szigetről. Beszélgetés a gyakorlat után: Hogy éreztétek magatokat, mint házigazdák, és hogyan, mint vendégek a többi szigeten? Történt-e változás, mi és hogyan módosult? Három hasonlóság és három különbség. Ebben a gyakorlatban a résztvevők a többi résztvevő közül kiválasztanak egy személyt, akit eddig a legkevésbé ismertek, és azzal a személlyel keresnek három hasonlóságot és három eltérést. A párok négyesével csoportosulnak, összehasonlítják a megegyező tulajdonságokat és az eltéréseket, és keresnek három azonos jelleget és három eltérést a kis csoporton belül. Ez után mindenkit bemutatnak mindenkinek, és a teljes nagy csoport keres három összefüggő és három eltérő dolgot. Beszéljünk a hasonlóságok és eltérések megtalálásának módjáról.

REKLÁMOZD A SAJÁT JOGOD/REKLÁMOZD A SAJÁT KÜLÖNBÖZŐSÉGEDET

A gyakorlat előtt válasszanak ki néhány jogot a Gyermekjogokról szóló egyezményből, amelyek egymással összefüggésben vannak (pl.: a gyermek jogai a családban, tájékoztatói jog, jog a képzésre és hasonlót). Osszák szét a résztvevőket párokra vagy csoportokba azok létszámától függően, és adjanak nekik egy szakaszt az egyezményből. Beszéljessenek a kiválasztott jogokról, és mondják el a résztvevőknek, hogy helyezték magukat azon személyek szerepébe, akik meghozzák a határozatokat, lépjenek a médiában dolgozó személyek helyébe vagy olyan személyek szerepét vállalják fel, akik valamilyen fontos posztra vannak beosztva. Beszéljessenek arról, hogy mik az ő ötleteik a gyermekjogok promóciójának javítására. A vita után kérjék meg őket, hogy a csoporton belül dolgozzák ki arra a gyermekjogra vonatkozó saját reklámjukat, amit kiosztottak nekik. A reklámot kidolgozhatják videó formájában az iskolai kamera segítségével, tablettel vagy mobiltelefonnal vagy készíthetnek plakátot újságok és folyóírtok segítségével, ezekből kiollózhatnak részleteket, amivel a saját plakátjukat kidíszítik. A munka befejeztével a résztvevők egy kis kiállítást készítenek az alkotásaikból, de mondhatnak is róluk egy pár szót.

Az elkészített alkotások szintén kiállíthatók valamilyen olyan jeles nap megünneplésekor, amikor hirdetik a gyermekjogokat, mint például amilyen a gyermekjogok nemzetközi napja, gyermekhét, iskolanap és hasonló alkalmakkor. Ezt az aktivitást nem muszáj megvalósítani csak a gyermekjogokkal kapcsolatban, hanem a résztvevők csoportjának összetételétől függően vagy a műhelymunka és az önök kívánsága szerint, szervezhetnek másságreklámozást. Ebben az esetben a résztvevőket arra kell utasítani, hogy gondolják át, hogy miben különböznek a többiektől (hajszín, magasság, hobbi, sport, nemzetiség, vallási hovatartozás, születés helye, lakhely...), és ezt a különbözőségüket mutassák be minél pozitívabb módon kiemelve az előnyeiket.

KREATÍV KONFLIKTUSMEGOLDÁS

CÉL

Konstruktív konfliktusmegoldás tudásának gyakorlása. Felismerni azt a logikát, hogy a nézőpont eltolódása az első helyen álló vita helyett a konfliktusban részt vevő fél valódi érdekének felismerése felé irányuljon. Azon érzések tudatosítása, amelyek akkor jelentkeznek, amikor másmilyenek vagyunk, mint a többiek, amikor nem vagyunk a csapat része, és nem tudjuk, hogy hogyan közelítsünk a többiekhez.

MIKOR

Amikor előítéleteken, sztereotípiákon és diszkrimináción alapuló konfliktust és kitagadást tapasztalunk a csoportban. Konfliktus megelőzésként.

MIÉRT

Azokban az interkulturális közösségekben, ahol sok az eltérés, gyakran konfliktusra kerül sor. Konfliktusmegoldás a csoportban vagy a digitális környezetben.

NARANCOSOS KOSÁR

A gyakorlat párban végzendő. A résztvevők párban választanak egy narancsot a kosárból. Minden érzékszervükkel megtapasztalják, szó nélkül elgondolkoznak, hogy mit tennének vele. Egy narancs két kívánságot jelent, minden résztvevőtől egyet. A kívánságok nem hangzanak el. Például: Mindketten a párban szeretnének egy narancsot. Megoldásképpen kettévágták a narancsot, és mindegyik elvett egy fél narancsot. Az 1. lány meghámozza a narancsot, eldobja a héjat, és megeszi a narancsot, a 2. lány meghámozza a saját részét, eldobja a narancs húsát, és a héjat elteszi szárítani kalácshoz. Beszélgetés a gyakorlat után: hogy oldották meg a problémát (megbeszéléssel, tárgyalással, veszekedéssel, konfliktussal), hogy érzik magukat? Munkalap: a tanulók felelnek, hogy mi az első lány követelménye, és mi a másodiké. Mi az egyik érdeke, és mi a másiké? Mit kellett volna tenni?

A KASTÉLY MEGHÓDÍTÁSA

Öt résztvevő kimegy a helyiségből. A többiek szorosan átölelkeznek, és egy zárt kört alkotnak. Az ő testük alkotja a kastély falait. A termen kívüli résztvevők egyenként jönnek be a helyiségbe azzal a feladattal, hogy át kell, hogy törjék a kastély falát. A csoportnak az a feladata, hogy csak azt a résztvevőt engedik át a falon, aki azt a szót mondja, hogy „Kérem?“, vagy valamilyen más illedelmes módon kér bebocsátást. Beszélgetés a gyakorlat után: Hogyan érezték magukat, amikor nem akarták magukat beengedni a kastélyba? Meglepődtek azon, hogy hogy lehet bemenni a kastélyba? Gondoltak-e arra, hogy megfelelő szavakat kell mondani?

CÉL

Tájékozott döntéshozatal és döntésre való ösztönzés másokkal kapcsolatban. Személyiségformálás azoknál, akik tisztelik és becsülik a hasonlóságot és eltérést. A kölcsönös megértés és tisztelet társadalmának kiépítése. Felismerni azon médiatartalmakat, amelyek pozitív kommunikációs mintákat népszerűsítenek.

MIKOR

A mintaviselkedések áthelyezésekor a virtuális világból a való világba. Amikor a médiatartalom negatív hatását tapasztaljuk a hétköznapi életben.

MIÉRT

Olyan társadalom megteremtéséhez, amelyben engedélyezettek a különféle ötletek és vélemények. A párbeszéd kialakítása céljából a különböző kultúrák tagjai között. Annak megértéséhez, hogy a mi tevékenységünknek következménye és eredménye van.

Ez az aktivitás a gyerekeknek érdekes, a fiatalabbaknak és az idősebbeknek is, de mindazoknak, akik legalább egy kicsit szeretnek videójátékokat játszani. Kezdeként a résztvevőknek kínáljanak olyan cetliket, amelyeken videójátékokból származó fényképek vannak. A résztvevők dolgozhatnak párban vagy csapatban, és leírják azoknak a videójátékoknak a nevét, amelyeket felismernek a képről. Természetesen, magukat a játékokat a résztvevők korához és a trendekhez igazítják. Ezt követi a beszélgetés azokról a játékokról, amelyeket felismernek, játszanak, mióta játszókat őket, mi vonzotta őket ezekhez a játékokhoz, és mit tanultak meg belőlük. Tovább dolgoznak csoportokban vagy párokban, és kiválasztják a játékok pozitív és negatív hatásait. Itt pozitív tulajdonság lehet a: szórakozás, angol nyelv tanulása, új barátok megismerése, gyorsaság vagy hasonlók elérése. Negatív tulajdonság lehet az: idővesztés, agresszivitás, csúnya szavak, amelyeket elkezdtek használni, káromkodások és hasonlók. Minden játéknak ugyanúgy filmnek van egy jelzése, hogy kinek ajánlott, illetve kinek nem ajánlott. Ugyanúgy a játékoknak van egy olyan jelzése is, hogy a tartalmukban mi várható. A következő feladat az, hogy a csoportok vagy párok kutassanak bizonyos jelzések után. A játékvezető maga dönti el, hogy hogyan lesz az elosztás a résztvevők számától és a rendelkezésre álló időtől függően. A résztvevők a hálón kutatják, hogy melyik jelzés mit jelent, milyen tartalom várható azzal kapcsolatban, utána papírlapon vagy valamilyen digitális eszközön kidolgoznak egy plakátot a kutatási eredményeikkel. Fontos kihangsúlyozni, hogy a gyerekek és fiatalok nem érthetik meg teljesen azokat az üzeneteket, amelyeket a média nyújt, ugyanúgy a játékokat sem. Elővigyázatosnak kell velük lenni, továbbá mérlegelendő az, hogy ezek a játékok milyen módon hatnak a gyerekek kommunikációjára másokkal, és mások felfogására. A játékoknak egyre nagyobb hatása van a gyerekek és az ifjúság álláspontjának alakítására, az előítéletek és sztereotípiák kialakulására, valamint bizonyos társadalmi csoportok irányában is.

Feltételezzük, hogy relatív jól ismerjük azokat a kultúrákat, amelyekkel osztjuk a teret, amelyben élünk és dolgozunk, de itt is találkozunk a különbségek nemmegértésével és nemelfogadásával. Mit lehet akkor elvárni, amikor olyan kultúrák tagjairól van szó, akiről nagyon keveset tudunk vagy egyáltalán nem tudunk semmit. Előkészíteni fényképeket a médiából különböző kultúrák tagjairól. A médiában követjük, hogy mit mondanak és írnak a migránsokról, a cigányokról, a rokkantakról, a fejlődészavaros személyekről, azonban mennyire értjük meg őket, vagy egyáltalán megértjük-e. A médiának döntő szerepe van az interkulturális párbeszéd fejlődésében, amelyben nekünk magunknak kell először megmutatnunk az érdeklődést a másik iránt. Ha lehetséges, hívjanak meg képviselőket valamely csoportból a műhelymunkába vagy találkozóra, hadd legyen vagy résztvevő vagy vendég, aki nyitott lesz beszélni és vitázni. Főzzenek meghatározott népek vagy térség jellegzetes ételeit, készítsenek kézműves tárgyakat, más országból származó emléktárgyat, osszák meg az iskolai tapasztalataikat, hasonlítsák össze a családok életében és szokásaiban fellelhető különbségeket és hasonlóságokat...Hasonlóságból több lesz, mint azt gondolnánk. A legjobb eredmény úgy érhető el, ha közvetlen a kapcsolatot alakítunk ki, ismerkedéssel és az együttérzés kiváltásával másokkal és eltérő emberekkel.

MINI PROJEKT AZ ISKOLÁKBAN

MI A MINI PROJEKT?

A gyerekek, de a felnőttek is legjobban és a legegyszerűbben kerülnek kapcsolatba, amikor valamit közösen végeznek és alkotnak.

A műhelymunka kreativitásával elérhető, hogy jobban megismerjék egymást a különböző korosztályú csoportok tagjai, és azok, akik eltérő kultúrákból érkeztek.

A mini projekt egy munkamódszer egy nagyobb projekt keretén belül, megvalósítása egy sor műhelymunkában egy meghatározott időegységben történik.

Miniprojekt 1:

Horvátország-Magyarország tárlat

Időtartam: 2-3 hét/ 3 műhelymunka

Miniprojekt 2:

A régió interaktív térképe

Időtartam: 4-6 hét /
3 műhelymunka

CÉL

- Más kultúrák tagjainak és azok szokásainak megismerése
- Kellemes légkör teremtése, amely ösztönzi a közreműködést
- Gyakorlati készségek fejlesztése
- A saját és mások érzéseinek megismerése

MIKOR

- Nagyobb projekt vagy műhelymunkák sorozatának részeként
- Amikor szükséges megerősíteni a csoporton belüli kötődést és együttműködést.

MIÉRT

- A különböző kultúrák tagjainak könnyebb összekötéséhez
- A pozitív önkép kiépítéséhez

BEVEZETŐ MŰHELYMUNKA: HORVÁTOR SZÁG-MAGYARORSZÁG TÁRLAT

Időtartam: 45 perc

Célok: a tanulókkal ismertetni a projekt célját és az aktivitásokat; motiválni a tanulókat a részvételre; a gyerekek szemszögéből bemutatni az iskolák közreműködésének és csereoktatásnak a jótékony hatását az EU projektumokban.

Szükséges anyag: számítógép, vetítő, hangfalak, tábla, kréta

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

1. Kezdjék el a beszélgetést a tanulókkal ezekkel a kérdésekkel, hogy szeretnek-e utazni, melyek az újabb úti céljaik (pl. tavaly és az idén)?
2. Hol jártak Horvátország határán kívül, és milyen tapasztalatokkal gazdagodtak? Mit tanultak meg az emberekről, helyekről, kultúráról stb.? Mi mindent lehet megtanulni az utazás során?
3. Kik jártak közülük Magyarországon, és mely helyeken fordultak meg? Van-e egyéb összeköttetésük Magyarországgal, pl. eredet, nyelvismeret, barátok, kapcsolat a közösségi hálón, szülők munkája stb.

Az aktivitások színhelye:

1. Bemutatni a projekt célját és aktivitásait fókuszálva azokra a közös feladatokra, amelyeket a mini projekt által majd elvégeznek a diákokkal:

a) Horvátország-Magyarország tárlatot készíteni: a kiállítás összesen 20 pingvinplakátból áll, 8 plakát a horvátországi iskolák részére van fenntartva, s ugyanennyi a magyarországi iskoláknak. 1-1plakát foglalt az általános adatoknak a tárlatról és a projektről. Minden horvátországi iskola kidolgoz 2 plakátot (pingvint), szintet választanak, amelyre vonatkozni fog a plakát – nemzeti, megyei vagy helyi/városi. A szint kiválasztását kövessék a következő linken azért, hogy változatos legyen, és elkerüljék a potenciális ismétlést:

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1ho1TFmXhP-Ya-jlxpVH3ejnaaUKrwr5azALfPaClmQY/edit?usp=sharing>

b) A régió interaktív térképének kidolgozása – a saját helységed i megyéd bemutatása a weboldal által, amely lehetővé fogja tenni a tartalom digitális áttekintését, amit a diákok felismernek mint a saját vidékük érdekességét. Ehhez az aktivitáshoz használni kell egy kérdőívet a 4-es számú műhelymunkából. Minden résztvevő bemutat 1 jelességet.

c) Egy vetélkedő kidolgozása (Kahoot) az előző két aktivitás témájára. Kidolgozni egy tudásfelmérő vetélkedőt Horvátországról és helyileg.

d) Iskolai tanulmányút Magyarországon, Pécsett; a magyarországi iskola vendéglátása

e) Szeminárium a fiataloknak Zlatna Gredan (csak a középiskolák részére).

Hangsúlyozzák ki a tanulóknak, hogy a fenn felsorolt aktivitások által a saját helységük, régiójuk és államuk sajátos nagykövetei lesznek a magyarországi tanulók, szülők és tanárok számára.

2. Viharötlet: „Mi mindent tudunk Magyarországról” – a táblára vagy flip chart papírosra írjanak tanulói kommentárokat.

3. A tanulókkal nézzék meg a YouTube „Geography now – Hungary” videót: <https://www.youtube.com/watch?v=omx66rFK5yM>

A videó után kommentálják: Mi tetszett nekik? Mi újat tanultak? Ők mit adnának hozzá?

Záró aktivitás:

1. Emeljék ki a linkeket Horvátország és Magyarország között. Egyik módja a nyelv által (megkérdezni a tanulóktól, hogy tudnak-e valamilyen magyar szavakat), utána megosztani velük érdekes megjegyzéseket a következő cikkben:

<https://www.tportal.hr/lifestyle/clanak/cipela-pandur-i-hahar-samo-su-neke-od-madjarskih-rijeci- koje-koristimo-svakoga-dana-20180611/print>

2. Fejezzék be a folyamatot a következő műhelymunka bejelentésével, amelyben több időt fognak tölteni munkával a konkrét feladaton, illetve a Horvátország-Magyarország mini projekt tárlatának elkészítésével.

2-ES MŰHELYMUNKA: HORVÁTOR SZÁG-MAGYARORSZÁG TÁRLAT

Időtartam: 45 perc

Célok: tudatosítani a fiatalok szerepét az ország, szülőföld, helység képviselésében; a jövőbeli tárlat tartalmának kreálása.
és csereoktatásnak a jótékony hatását az EU projektumokban.

Szükséges anyag: számítógép, vetítő, hangfal, tábla, kréta, a kártyák kinyomtatott szövege

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

1. Nézzék meg a Geography now – Horvátország videót:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ok5Lmqoromi> vagy a „Horvátország tele élettel”:

<https://www.youtube.com/watch?v=xvBEW-aLGSs>

Kérdezzék meg a tanulóktól a következő valamennyi kérdést: Mi tetszett a videóban? Ti mit csinálnátok másképpen? Mit tudatok az adatok közül, és mi az, ami új számotokra? Mennyire fontos a módja annak, hogy hogyan van bemutatva az országunk? Nekünk fiataloknak mekkora hatásunk van arra, hogy átéljük a mi országunkat a világban?

Középső rész:

Tájékoztassák a tanulókat, hogy egy olyan feladat következik, amelyben átgondoljuk, hogy hányféle módon mutathatjuk be másoknak Horvátországot.

1. A tanulókat osszák szét kisebb csoportokra. Minden csoport húzzon ki először 1 kártyát, amin van egy feladat:

- mutasd be Horvátországot
- mutasd be Eszék-Baranya megyét
- mutasd be helységedet/városodat

Utána húzd ki a 2. kártyát (vagy többet) a feladattal:

- énekkal
- b) étel segítségével
- ismert személyek által
- nyelvvél
- látogatásra való érdekes helyekkel
- emlékmű által
- természetes nevezetességgel

- irodalommal
- sporttal
- vallással
- kisebbségi csoportokkal
- jellegzetes szokásokkal
- akárhogy akarod
- legendákkal és mítoszokkal (stb. magatok is kitalálhattok/a területhez alakítva)

A tanulók kisebb csoportokban felelnek a kártyákon levő kérdésekre, és gondolkoznak azon, hogy hogyan mutassák be a megadott térséget (plakáttal, játékkal, énekkel stb.). Egymásnak bemutatják a saját munkájukat.

Záró rész:

1. A tanulókkal válasszátok ki a térséget, amelyről plakátot szeretnétek készíteni (nemzeti szinten, Eszék-Baranya megye, helység/város). Osszák szét őket párokra és/vagy munkacsoportokra, akik egy hét múlva (vagy szükség szerint tovább) jönnek a plakátjavaslataikkal. Figyelmeztessék őket, hogy a plakátra nem kerülhet sok szöveg, valamint legyenek kreatívak, használjanak fényképeket, linkeket, QR kódokat és hasonló linkeket a meghatározott tartalomhoz, amit be szeretnének mutatni.

3-AS MŰHELYMUNKA: HORVÁTOR SZÁG-MAGYARORSZÁG TÁRLAT

Időtartam: 45 perc

Célok: tudatosítani a fiatlok szerepét az ország, szülőföld, helység képviselésében; a jövőbeli tárlat tartalmának kreálása.

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

1. A plénumon kérdezzék meg a gyerekektől azt a helyet Horvátországban, amelyiket ajánlanák másoknak látogatás céljából, és hogy hol nem jártak még, és szeretnének utazni?

Középső rész:

1. Hívják a gyerekeket, hogy mutassák be az alkotásaikat – plakátokat, amin az elmúlt egy héten dolgoztak.

2. Minden prezentáció után hívjanak el más csoportokat, hogy mondjanak véleményt annak módjáról, hogy hogy tetszett, és esetleg mivel egészítenék még ki a plakátot.

3. Beszélgessenek a plénumról azokkal a tanulókkal, akiknek a prezentációja a legjobb volt, majd csináljanak egy szűkebb válogatást, amelyek potenciálisan bemutatásra kerülhetnének a plakátkiállításon (2-es munka). Megjegyzés: azok az alkotások, amelyek nem kerülnek be a szűkebb választásba, természetesen megőrizhetik őket, és bemutatathatók a kiállított plakátok mellett, amikor az önök iskolájában sor kerül a tárlatra.

4. Amennyiben szükséges, hagyjanak időt arra, hogy a kiválasztott alkotásokon pótváltoztatást végezzenek, és a csoportból beiktathatók legyenek a hasznos ajánlatok.

Záró rész:

1. Válasszanak ki két alkotást, ami a tárlatra kerül, és küldjék el az anyagot kidolgozásra (a Nansen párbeszédközpontba).

2. Beszélgessenek a tanulókkal az ötletekről, hogy hogyan képzelik el a tárlat megvalósítását az iskolájukban (a kiállítás a 2020/2021-es tanév második félévében kerül megszervezésre).

4-ES MŰHELYMUNKA: „A RÉGIÓ INTERAKTÍV TÉRKÉPE!

Időtartam: 45 perc

Célok: a közösség kulturális gazdagságának kutatása, a bevonható és nyitott álláspontok erősítése a gyerekeknél és fiataloknál.

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

dicsérik meg a tanulókat az előző munkájukért, aminek az volt a témája, hogy „Horvátország-Magyarország” tárlat kidolgozása. Említsék meg, hogy a korlátozott hely miatt, a pannókra nem lesznek kitűzve az összes alkotások, de a projekt terve az, hogy kidolgozzák a régió interaktív térképét a projekt weboldalán, amely lehetővé teszi sokkal több tartalom befogadását, mint a valós tárlat. Mutassák be az interaktív térkép egy példáját:

<https://www.danurb.eu/#/projects/heritage/251>

(Válasszanak ki egy példát, amely fényképeket is tartalmaz.).

Indokolják meg, hogy az a térkép, amit ők fognak kidolgozni, a fiatalok szemszögéből készül, és hogy ők hogyan mutatnák be a saját helységüket/régiójukat barátuknak, aki egy másik országból érkezik (pl. Magyarországról és hasonló).

Középső rész:

Mondják meg a gyerekeknek, hogy az adatokat a Google Forms kérdőívről gyűjtik:

<https://forms.gle/FUNhzQFCzn8WeGfS7>

A tanulókkal járják végig a kérdéseket, és indokolják meg, hogy hol van szükség bizonyos magyarázatokra.

Készítsetek ötletvihart besorolásonként (vagy az osztályt feloszthatják 5 kisebb csoportra), amit mind be lehetne írni a jövődöbéli térképbe. Ez után a csoportok bemutatják, vagy megtartják annak a reflexióját, hogy mi van leírva a térképekben.

Záró rész:

Döntsék el, hogy a tanulók individuálisan dolgoznak a feladatokon, vagy párban, és beszéljék meg a határidőt (pl. 2 hét múlva), hogy meddig töltik ki a kérdőívet 1 bevittel (ha párban dolgoznak, akkor lehet kettőt).

5-ÖS MŰHELYMUNKA: „A RÉGIÓ INTERAKTÍV TÉRKÉPE!

Időtartam: 45 perc

Célok: a közösség kulturális gazdagságának kutatása, a bevonható és nyitott álláspontok erősítése a gyerekeknél és fiataloknál.

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

A Indítsák el a témát, és kérdezzék meg a tanulóktól, hogy milyen érzés volt gyűjteni az anyagot.

Középső rész:

Kérjék fel a gyerekeket, hogy individuálisan vagy párban mutassák be a prezentációjukat a begyűjtött anyagról olyan formában, ahogy azt akarják (fényképekkel, meséléssel, felolvassák azt, amit leírtak stb.). Adjanak lehetőséget kommentálásra, és kiegészítésre más tanulók részéről minden egyes prezentáció után. Mennyire áll módjukban a helység/régió térképén megjelölni mindazt, amit a tanulók prezentálnak.

Szervezzenek adatbevitelt a tanulókkal a Google Drive-n – tabletek, okostelefonok vagy informatikai tanteremben (ami a rendelkezésre áll).

Záró rész:

Összegezzék, hogy a tanulók miből gyűjtöttek a legtöbbet (melyik besorolás bevitele), létezik-e még valami, amit utólag szeretnének felkutatni. Amennyiben az Önök véleménye szerint szükséges még kidolgozni a fényképek szövegeit, és hasonlókat, a tanulóknak biztosítsanak teret még egy napra, majd ismételjék meg a műhelymunkát.

6-OS MŰHELYMUNKA „A KAHOOT KVÍZ KIDOLGOZÁSA”

Időtartam: 45 perc

Célok: a vetélkedők segítségével megnövelni a tudásszintet arról a közösségről, amely bennünket körülvesz, a kulturális örökségről és a tanulás érdekes módjairól.

A MUNKA MENETE

Bevezető rész:

Játszák el a tanulókkal a „Világ interaktív vetélkedőt” vagy valamilyen másik vetélkedőt, amit maguk kigondolnak.

<https://create.kahoot.it/share/interkulturuni-kviz-svijet/a2e1bc96-2820-4d69-90a0-8aea25d0c50c>

A vetélkedő után kérdezzék meg a gyerekektől, hogy mi az, ami tetszett nekik, és hívják el őket vetélkedő készítésre, amelyben kérdéseket kellene feltenni a gyerekek helységével/vallásával kapcsolatban.

Középső rész:

A tanulókat kisebb csoportokra osszák szét, hogy kigondolhassák a kérdéseket és a feleleteket, amelyek a helységükkel/régiójukkal kapcsolatban az érdekességekre vonatkoznak.

A csoportok bemutatják a kérdéseiket, és az egész osztály bekapcsolódik, hogy kiválasszák azokat a tanulókat, akiről az a véleményük, hogy érdekesek. Válasszanak ki 10-15 kérdést ahhoz, hogy a tanulók közösen létrehozzanak egy vetélkedőt.

Záró rész:

Teszteljék le a vetélkedőt abban az iskolában, ahol a maguk tanulói vannak, ezek a vetélkedő „adminisztrátorjai”, és adjanak magyarázatot a kérdésekre amennyiben szükséges.

DIGITÁLIS ESZKÖZÖK HASZNÁLATÁNAK LEHETŐSÉGEI AZ ISKOLAI INTERKULTURÁLIS NEVELÉS SORÁN

BEVEZETŐ

Az oktatás hagyományos modellje (tanulók, tananyag, tanár) a 21. században kiegészült egy negyedik komponenssel, melyet pedagógusként – pláne a járványhelyzet okozta oktatási szituációk közepette – nem tudunk már sokáig figyelmen kívül hagyni. A digitális transzformáció egy olyan komplex folyamat, melyben nemcsak az eszközök változnak, de a fejlesztendő kompetenciák, a tanulási célok, a tanítás és tanulás módszertana is.

Jelen módszertani anyagunkban arra vállalkozunk, hogy ehhez a változáshoz nyújtsunk segítséget a pedagógusok számára. A kézikönyv első része általánosságban mutat be a mindennapi pedagógiai munkában könnyen használható eszközöket, amelyek mégis jelentősen növelik a tanulás élményjellegét és ezáltal a tanulók elköteleződését. A második rész az interkulturális tanulás legalapvetőbb elméleti háttérét foglalja össze, a harmadik pedig kidolgozott, egy az egyben megvalósítható óraterveket tartalmaz.

Azoknak a pedagógusoknak, akik jobban elmerülnének a digitális transzformációban, ajánljuk a szintén a TEACH projekt keretében elkészült e-learning-kurzusokat. <https://www.teach-intercultural.com/>

AZ SAMR-MODELL

Az SAMR-modell azt mutatja meg, hogy a digitális eszközöket milyen módszertani háttérrel, tanulási célokkal és tevékenységek során használjuk. A digitális felületeken végzett feladatok kapcsán fontos, hogy pontos pedagógiai célokat jelöljünk ki, és ne csak pótcselekvésként használjuk. Ebben segít az SAMR-modell ismerete.

- S – Helyettesítés (substitution)

A technológia egy hagyományos eljárást helyettesít az oktatás gyakorlatában anélkül, hogy lényeges változás jönne létre. (Pl.: egy óravázlat táblára írása helyett kivetítés prezentáció formájában; online teszt.)

- A – Kiterjesztés (augmentation)

A technológia alkalmazása plusz lehetőséget, funkciót jelent a korábbi gyakorlathoz képest, de lényegében a hagyományos módszertani környezet a jellemző. (Pl.: ha egy online teszt kitöltésekor a diák azonnali visszajelzést kap a teljesítményéről a tanártól vagy társaitól; AR appot használnak eszközükkel.)

- M – Módosítás (modification)

A technológiával segített pedagógiai átalakulás első lépése, amelynek során a tanulói feladatokat, tevékenységeket a pedagógusok a korszerű lehetőségek szerint módosítják. (Pl.: a digitális platformokkal segített feladatokban megjelennek a 21. századi kompetenciák.)

- R – Újraértelmezés (redefinition)

A tanári munka, a tevékenységek újragondolása, újraértelmezése, amelynek során a tanulók számára olyan kreatív, alkotó feladatokat és megoldandó problémákat tervezhetnek, amelyekre korábban nem volt lehetőség. (Pl.: lakóhelyünket is érintő valós problémák megoldásába való bekapcsolódás.)

HOGYAN HASZNÁLHATJUK AZ ONLINE TESZT- ÉS KVÍZFELÜLETEKET M ÉS R SZINTEKEN?

A játékos tanulástámogatók és tesztek eredeti funkciójuk szerint S, esetleg A szinten állnak, jó eszközei lehetnek a tanulói autonómia fejlesztésének, ha a tanulással kapcsolatos döntésekbe ilyen felületek segítségével vonjuk be diákjainkat. Emellett játszhatunk velük csoportosan vagy egymás által készített tesztekkel játszva.

A tanulás ugyanakkor nemcsak passzív, fogyasztói módon mehet végbe, hanem aktívan is, részvételi jelleggel, ahol a diák építi a tudást, készít, prezentál feladatokat, direkt vagy indirekt módon tanítja társait, és maga is tanul. Így érdemes diákokkal készíttetni játékokat, tesztek, melyeket egymással játszanak le. Ez remek terepe lehet a kortárstanításnak is.

A DIGITÁLIS BESZÁLLÓK

A következőkben ismertetünk néhány olyan alkalmazást, melyek a digitális eszközök bevonásának egy első lépését – beszállóját – jelenthetik a tanár és a diák számára egyaránt. Az alkalmazások nagyon hasonlóak működésükben, felépítésükben, így mindenki könnyedén megtalálhatja a neki tetszőt, a számára legpraktikusabbat, legegyszerűbbet.

Ezek a felületek nem pusztán feladatokat adhatunk a tanulóknak, hanem a megszerzett tudásukat értékelhetjük is. A digitális alkalmazásoknak/rendszereknek a nagy előnye, hogy az értékelést nem szorongató visszajelzésként élik meg a tanulók, továbbá hogy könnyed, könnyen érthető, játékos. Emellett az egzakt válaszokat igénylő feladatokat minden ilyen rendszer képes magától javítani.

KVÍZPROGRAMOK

Quizizz - <https://quizizz.com/>

Átlagos felhasználói ismeretekkel könnyedén szerkeszthető, ugyanakkor mutatós és szórakoztató online kvízkészítő felület.

Kahoot! - Részletes leírást az 1. sz. melléklet tartalmaz.

A Kahoot! felület az egyik legismertebb és leginkább kedvelt online feladatsor-készítő és -tesztelő felület. Remekül lehet használni óra vagy téma végi ismétlésre, de akár röpdolgozat jellegű számonkérésre is. A felület kompetitív módon viszonyul az értékeléshez, ezért alkalmazásánál mindenképp érdemes szem előtt tartani a csoportdinamikát. Ahol a teljesítmény vállalása szorongást okoz, érdemes inkább párban használni.

A tanulók a www.kahoot.it oldalra lépnek, ahol a játékba úgy tudnak bekapcsolódni, hogy beírják a feladat azonosítóját, amely egy számsor (game pin), melyet a tanár által készített feladatsorhoz a rendszer generál. Emellett van olyan opció is (assign), amikor egy időkereten belül bármikor elvégezhető a Kahoot!, az eredményeket automatikusan gyűjti a felület.

Socrative - <https://www.socrative.com/>

A Socrative a Kahoot!-hoz hasonló, igen különleges felület: egy helyen megvan a játékos verseny és a komolyabb teszt, van egyszeres és többszörös választási lehetőség, igaz-hamis, rövid szöveges válasz, van képfeltöltési opció. Ami még egy elég fontos pozitívuma, hogy elakadás esetén a helpdesk válaszol az üzenetekre. A Socrative használható a klasszikus Quiz módon és Spacerace-ként, ami egy csoportosan játszható verseny. Óra végi ismétléshez a tanultakból tökéletes.

Nagyobb osztályok esetében párban érdemes játszani, mert maximum 20 készülékkal lehet belépni a Spacerace felületre. A lényege, hogy egy-egy színes rakéta (vagy más ikon) jelzi a csoportokat, melyekhez egyéni vagy csoportos felhasználóként tudnak a diákok csatlakozni. A játék során a csapattagok teljesítménye összeadódik, és a színes csíkot húzó rakéták előrehaladása név nélkül jelzi a játékos vagy csapat állapotát a kivetítőn. Hangsúlyozni kell a sebesség és helyes válasz egyensúlyát. A rakéta a helyes válaszra megy előre, de a helyesen válaszolók közül a leggyorsabb nyer, tehát számít a jó válasz és az idő is.

JÁTÉKOS TANULÁSTÁMOGATÓK

A játékos tanulástámogatók használata nagyon egyszerű pedagógiai megfontoláson alapszik, melyet maguk a gyerekek fogalmazzak meg gyakran a legpontosabban: Játékkal jobb tanulni!

LearningApps.org - <https://learningapps.org/tutorial.php>

A LearningApps.org egy olyan magyar nyelven is elérhető ingyenes alkalmazás, mely kis, interaktív építőkockák segítségével támogatja a tanulási és tanítási folyamatokat. A már meglévő építőkockák közvetlenül is kapcsolódhatnak tananyagokhoz, illetve a felhasználók saját maguk is készíthetik vagy megváltoztathatják őket. Célunk, hogy az újrafelhasználható építőkockákat összegyűjtsük, és nyilvánosan bárki rendelkezésére bocsássuk. Ezek az építőkockák emiatt nem tartalmaznak semmilyen különleges keretet vagy konkrét tanulási helyzetet, hanem kizárólag az interaktivitásra vonatkoznak. Az építőkockák tehát önmagukban nem jelentenek lezárt tanítási egységeket, hanem megfelelő tanulási környezetbe kell őket beágyazni. Az oldal maga is interaktív módon segít a használatban, ami a magyar nyelvnek és a szerkesztőfelületnek köszönhetően egyszerű és könnyen tanulható. Hatalmas előnye, hogy az elkészített nyilvános tankockák közt keresni is lehet, így még az is elképzelhető, hogy nem szükséges sajátot készítenünk. Az elkészült kockákat linkkel, QR-kóddal is megoszthatjuk, így a diákok regisztráció nélkül is játszhatják a feladatokat.

Wordwall - <https://wordwall.net/hu>

A Wordwall egy olyan magyar nyelvű alkalmazás, ahol interaktív feladatokat hozhatunk létre az órai munka változatossá tételéhez. Az ingyenes felületen alapból 16 sablon áll a rendelkezésünkre, és 5 feladat készíthető. Emellett használhatjuk a Wordwall-közösség által már korábban készített nyilvános feladatokat is. A kész feladatokkal a gyerekek játszhatnak egyénileg a saját tempójukban, vagy tanári irányítással is. Feladatot létrehozni egy sablonrendszer segítségével tudunk. Ezekben a sablonokban megtaláljuk a klasszikus feladatkészítőket, mint például a Kvíz és a Keresztrejtvény.

Olyan játékokkal is találkozhatunk, mint a Labirintus vagy a Szerencsekerék, és vannak olyan osztálytermi kezelőeszközök is, mint például az Ülésrend, amivel a gyerekeket rendezhetjük el egy-egy feladat elvégzéséhez, csoportmunkához. Ez azonban a fizetős szolgáltatások közé tartozik.

A csoportos játék módban minden gyerek ugyanazt a feladatot csinálja egyszerre, és mindenki a saját eszközével csatlakozik a feladathoz. Ilyenkor a pedagógus szabályozza a játék menetét. Egyes játékok versenyalapúak, mint például a Kvíz, ahol a diákoknak a lehető leggyorsabban kell megadniuk a helyes válaszokat. Más feladatok, mint például az Ötlebörze, megkönnyítik az együttműködést. Miután kiválasztunk egy játékot, a diákoknak fel kell lépniük a goWordwall.com oldalra, és be kell írniuk a kivetítőn megjelenő hozzáférési kódot (mint a Socrative-ben vagy a Kahoot!-ban). Ezután csak be kell írniuk a nevüket, és meg kell várniuk, hogy a tanár elindítsa a játékot.

A Wordwall lépésről lépésre vezet végig a működésén magyar nyelven.

Itt található a leírásokat: <https://wordwall.net/hu/features>

TARTALOM-ELŐÁLLÍTÁS

Tartalomfogyasztás az, amikor megnézek, elolvasok, meghallgatok stb. valamilyen tartalmat. Egyirányú folyamat, melyben befogadóként veszek részt. A tartalom-előállítás egy aktív tevékenység. Létrejöhet reakcióként vagy önálló tartalomként is. Online felületek használata esetén nagyobb digitális lábnyommal jár.

A nemzeti, iskolai hagyományok, az osztályközösség közös történetének formálása, az érzékenyítés, de még az öltözködésünk, hajviseletünk, beszédstílusunk is kulturális közvetítőközeg lehet. Mégis ami a kulturális nevelés kapcsán első körben eszünkbe jut, az valamilyen tartalomfogyasztói attitűd. Mutatunk képeket, videókat, elmegyünk kiállításra, hallgatunk zenét a diákokkal, ismerkedünk más kultúrákkal multimédiás eszközök segítségével, részt veszünk az iskolai ünnepeken, és így tovább. Miközben – a digitális eszközök térhódításával különösképpen – a kulturális nevelésnek legalább olyan erős „lábává” vált a tartalom-előállítás, mint a -fogyasztás.

VIZUÁLIS TÁMOGATÓESZKÖZÖK

Az internet lehetőségei számodra is nyitottak, és szinte végtelenek. A szerkesztetlen információtömegből egyéni igényekre szabott, átgondolt tudástartalmakat lehet létrehozni. Ennek megfelelően csökkenhet a tartalmat közvetítő intézmények szerepe, a tanár és a diák közti határ elmosódhat, az internet a személyes és a közösségi tanulás természetes felületévé válhat, sőt, mondhatni sok helyen már vált.

A vizuális támogatóeszközök célja olyan termékek létrehozása, melyeket aztán tartalomfogyasztóként használunk. Ugyanakkor létrehozásuk tartalom-előállítás, és ne feledd, nem muszáj mindig neked készíteni a tartalmat. Sok diák egészen fiatalon is jobban kezeli ezeket az eszközöket, mint mi, tanárok, az általuk létrehozott tartalmak is tudást és tanulást reprezentálnak.

Canva

A Canva egy elképesztően széleskörűen használható felület. Az oldalon többek között plakátot, meghívót, szórólapot, fotomontázst, infografikát, oklevelet, önéletrajzot, (videó)prezentációt, Facebook-videót, Instagram-történetet, Zoom virtuális háttérrel készíthetünk, a lehetőségek folyamatosan bővülnek. Az ingyen elérhető lehetőségek tárháza is bőven elég egy tanulási folyamat izgalmasabbá tételéhez, de annak, aki többet szeretne, van fizetős opció is.

Itt láthatsz egy videót arról, hogyan működik: https://youtu.be/C0xPHo_cJl0
Forrás: A tanulás jövője MOOC 2020

ThingLink

A ThingLink egy olyan díjnyertes alkalmazás, amelynek segítségével interaktív képeket, videókat hozhatunk létre, kezelői felülete a www.thinglink.com oldalon érhető el. Az alkalmazás kezelése egyszerű és könnyen tanulható. Csak fel kell töltenünk egy általunk kiválasztott képet vagy videót, amivel szeretnénk dolgozni (a feltöltött médiafájlok lehetnek 360 fokos technológiával készült fájlok is).

Ötletek a ThingLink használatához

Íme néhány jó gyakorlat az out of the box ötletekhez, melyek kollégák fejéből pattantak ki a Covid okozta kényszerű helyzetben:

- Bemutathatsz egy földrajzi helyet, műalkotást, híres embert, matematikai tételt vagy kémiai elemet egy kép vagy videó mentén;
- Csinálhattok kiállítást a vizuális kultúra, médiaismeret, ének-zene órák keretében készült alkotásokból;
- Rendezhettek jótékonyági akciót, melynek keretében bemutathatjátok az elárverezendő tárgyakat;
- Készíthettek interaktív kiállítást valamelyik nemzeti ünnepre közösen;
- Tarthatok online ballagást;
- Megtervezhettek egy osztálykirándulást.

DIGITÁLIS TÖRTÉNETMESÉLÉS

Ahogy erről már korábban szó volt, a kulturális kapcsolódás ma már nemcsak tartalomfogyasztásban nyilvánul meg, a tartalom-előállítás már egészen fiatal korban elkezdődik. Pedagógusként feltesszük a kérdéseket: Hogyan válhatunk részesévé az interaktív felhasználói magatartással kialakult újfajta önreprezentációnak? Milyen eszközeink vannak, hogy jobban megértsük őket? A digitális történetmesélés a hagyományos, személyes elbeszélést a kortárs technikákkal ötvöző módszer.

Bán Dávid: Életem legszebb karácsonyfája. https://youtu.be/wl_zpgjV--4

Forrás: Anthonopolis Egyesület

A digitális történetmesélés egy módszer, amely segít történeteink megfogalmazásában és fényképek segítségével azok bemutatásában, hogy mások számára is elérhetővé, átélhetővé, érezhetővé válhasson. Segít önmagunk és mások megismerésében, miközben fejleszti önkifejező-készségünket és alkotói kompetenciánkat, kreativitásunkat.

A mesélő képeket gyűjt történetével kapcsolatban, melyeket aztán saját hangjával narrálva egy körülbelül kétperces kisfilmben mutat be. Személyessége és mélységei miatt számos területen alkalmazható módszer, hiszen segít önmagunk megismerésében, érzéseink kifejezésében, jobban megismerhető általa egy közösség, a hagyományok, összetartó erők feltárásával a közösségépítés is jobban működhet. Használhatjuk gondolatébresztőnek fontos társadalmi témák kapcsán, és természetesen a pedagógiai használatban is nagy lehetőségek rejlenek.

Az iskolákban is jól használható oktatási módszer fejleszti a digitális kompetenciákat, lehetőséget ad az egyéni tanulási útvonalak mentén történő tapasztalatok és reflexiók feldolgozására, fejleszti az önkifejezést és empátiát, erősíti a kritikai gondolkodást és a toleranciát. „A digitális eszközök használata mellé, azzal kombinálva segíti a narratív képességek, a szóbeli kommunikáció fejlesztését.”

A digitális történetmesélés egy újfajta alternatívát nyújt a diákok számára, mellyel akár saját közösségi hálójukat is építhetik, a pedagógus pedig lehetőséget kap egyes témák, akár tantárgyak, újszerű megközelítésben való bemutatására.

Mikor beszélhetünk digitális történetmesélésről?

„A StoryCenter definíciója alapján digitális történetről a következő komponensek együttes megléte esetén beszélhetünk:

- Az alkotó egy, az ő számára fontos történetet tematizál saját nézőpontjából,
- személyes reflexióit egyes szám 1. személyben fogalmazza meg,
- időbeli összefüggéseket ábrázol, története jelenetekből áll,
- melyet állóképekkel illusztrál, és
- aláfestő zenével gazdagít.
- A kész mű egyedi, egyéni alkotás,
- hossza ideális esetben 2-3 perc.” . [1]

Hogyan használhatjuk az oktatásban?

„A digitális történetmesélés arra kínál lehetőséget, hogy a tanulók saját narratív logikájuk segítségével, elbeszélői keretben tegyenek rendet a fejükben uralkodó, egy adott témához kapcsolódó információs káoszban. A folyamat során ugyanis forrásokat kutatnak fel, megfogalmazzák az általuk lényegesnek és személyesnek tartott momentumokat, oksági összefüggést állítanak fel közöttük, illetve kontextusba helyezik történetüket. Így az egyéni élettörténeteken túl alkalmas lehet tantárgyi tartalmak megismerésére, feldolgozására, beépítésére.”

Példák iskolai felhasználásra:

- csoportkohéziót segítő egyéni történetek megismertetése, mely által magunkat és a csoport többi tagját is jobban megismerhetjük,
- fontos társadalmi üzenet megfogalmazása, személyiségformálódás,
- osztályközösség épülése, egy-egy elrejtett konfliktus felszínre kerülése,
- akár traumák feldolgozása,
- és ami talán a legizgalmasabb lehet: tantárgyi tartalmak speciális, interaktív módon történő feldolgozása és beépítése.

Mire és hogyan lehet jó egy prezentáció?

A prezentációról elsősorban talán az illusztrált frontális tudásátadás jut az eszünkbe, melynek természetesen megvan a maga nagyon fontos pedagógiai helye és célja. A prezentáció eszközként azonban nemcsak a tanároknak lehet hasznos, de a diákok haladásáról is információval szolgálhat. Használhatunk kicsit statikusabb és egészen dinamikus prezentációkészítő alkalmazásokat is, melyekkel színessé és izgalmassá tehetünk bármilyen témát. Mielőtt azonban belevágnánk a felületek bemutatásába, fontos néhány szempontot megbeszélni, melyet a prezentáció készítésekor nekünk és diákjainknak is figyelembe kell venni.

A jó prezentáció ismérvei:

- A prezentációból egyértelműen kiderül, melyek a kulcsgondolatok.
- Csak a kulcsszavakat, legfőbb gondolatokat jeleníted meg írásban, kiegészítve releváns illusztrációkkal, esetleg grafikonokkal.
- Nem írsz le mindent, amit szóban elmondasz. Erre használod a jegyzet funkciót.
- A jó prezentációnak világos felépítése van, megfelelően strukturálja a prezentáló mondanivalóját (ezt a struktúrát a prezentáció elején érdemes ismertetni is).
- A betűk elég nagyok, és a színeket is jól kell megválasztani, hogy a hátsó sorban ülők is kényelmesen el tudják majd olvasni.
- Ne animáld öncélúan, feleslegesen az elemeket! A túl sok és felesleges mozgás a diákon és diák között megtöri a figyelmet és eltereli a fókuszt.
- Akkor animálj, ha fontos, hogy az adott dián található információk ne egyszerre jelenjenek meg!
- Ellenőrizd helyesírási és nyelvhelyességi szempontból is a prezentációd!
- A képi és szöveges információk forrását mindig szabályosan jelöld meg!

AZ INTERKULTURÁLIS NEVELÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ TÉMAKÖRÖK ÉS ÓRATERVEK

Az interkulturális nevelés nem pusztán egyetlen szintésre korlátozódik, és nem is pusztán a tanár feladata. Egy folyton változó, sohasem állandó folyamat, mely mindig az aktuális interakciókban valósul meg, és az aktuális társadalmi helyzet adta lehetőségek között nyer helyet magának.

Így az interkulturális nevelésnek egyszerre aktív szereplője a diák, a tanár, a szülő és **az aktuális társadalompolitika, de ugyanígy az iskola nem szorosan az oktatásban részt vevő munkatársai is, mint a portás, a takarító személyzet, a konyhások és a titkárság is.** Az iskolát körbevevő makro- és mikrokörnyezet is ugyanannyira hatással van arra, hogy egy iskola, az oktatás multikulturális-e, mint az önkormányzatok vagy az állam oktatáspolitikája.

EGYÉNI ÉS KÖZÖSSÉGI IDENTITÁS, INTERKULTURALITÁS

Cél: Az előítéletek kialakulása és működésének tudatosítása, az önismeret és a kulturális kompetencia fejlesztése.

KULTÚRA ÉS IDENTITÁS

- Az Tágan értelmezve a kultúra olyan érték- és viselkedésrendszer, amely lehetővé teszi számunkra önmagunk és a körülöttünk lévő világ közti kapcsolat értelmezését, megértését.
- Identitásfejlődésünk során alapvető meghatározottsággal bír a családuk, az a kultúra, melybe beleszületünk, majd a személyiségformálódásunk során az elsődleges szocializációs szintér kibővül, és más kulturális közegek és közösségek is lenyomatot képeznek személyiségünkben.
- Míg csak egyetlen kultúrát ismerünk, amelybe beleszülettünk, addig sokszor nem is vagyunk tudatában saját kulturális rendszerünknek, legtöbbször akkor tudatosul mindez bennünk, amikor szembetalálkozunk más kultúrák sokszínűségével, és megéljük a másságainkat és hasonlóságainkat.

Goldman: A kultúra jéghegymodellje

- A kultúrának is vannak látható részei – az építészet, a művészet, a konyhaművészet, a zene és a nyelv, hogy csak néhányat említsünk közülük –, melyek könnyen beazonosíthatóak.
- Ugyanakkor a kultúra erőteljes alapjait – pl. az adott kultúrájú embercsoport történelmét, normáit, értékeit és a térről, a természetről, az időről alkotott alapvető feltevéseit – már nehezebb felismerni.
- A modellben a jéghegynek a képzeletbeli vízszint feletti része mutatja a kultúra legfelsőbb rétegét, amelynek az ember tudatában van, akaratával tudatosan képes befolyásolni, módosítani, így idegen környezetben könnyen megtanulható, másolható. Megjelenési formái lehetnek az etikett, a nyelv, a hagyományok, a történelem és a viselkedési normák, melyek a kutató számára „kézzelfoghatóak”, így könnyen megfigyelhetőek.
- A jéghegy víz alatti 9/10 része a fiatalkori szocializáció során olyan mélyen rögzül személyiségünkben, hogy megléte és hatása mindaddig nem válik tudatossá számunkra, amíg nem szembesülünk egy eltérő, idegen kultúrával.*

Hofstede, Geert: A kultúra hagymamodellje

Szimbólumok: olyan szavak, gesztusok vagy tárgyak, amelyek sajátos jelentést hordoznak, ezt a jelentést azok ismerik, akik az adott kultúrához tartoznak.

- Hősök: élő vagy már meghalt személyek, valódiak vagy a képzelet teremtményei, akik az adott kultúra által nagyra értékelt tulajdonságokkal rendelkeznek, és akik így modellt nyújtanak a viselkedéshez.
- Rítusok: közös tevékenységek, amelyek technikailag fölöslegesek valamiféle cél elérése érdekében, de amelyeket az adott kultúrában társadalmilag lényegesnek tartanak, ezért végrehajtanak.
- Értékek: meghatározzák, mi a jó és mi a rossz.

*Interkulturális tanulás T-kit. Európa Tanács és Európai Bizottság, 2000
<https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261257/content.pdf/eb30ed1e-8c08-4cd0-8e7d-ac01f9aa8619>

KATEGORIZÁCIÓ

A megismerés egyik legalapvetőbb eljárása, mely során a jelenségeket osztályozzuk aszerint, hogy bizonyos jegyek előfordulnak-e bennük, vagy sem (skatulyázás). Olyan általánosítások, amelyek nélkül lehetetlenné válna számunkra a legegyszerűbb tények tudomásul vétele is.

Funkciója:

- megismerési térkép létrehozása
- a környezet leegyszerűsítése,
- elvárások alkotása, nagyobb információmennyiség hatékony feldolgozása.

Diszfunkciója:

- leegyszerűsítés, általánosítás,
- saját csoport és idegen csoport közötti értékkülönbségek feltételezése,
- saját csoport értékeinek felértékelése.

SZTEREOTÍPIA

Kategorizációra épülő megállapítások, amelyek különféle társadalmi csoportok jellemzőnek tartott tulajdonságaira vonatkoznak, nagyfokú közmegegyezésen alapulnak és időben tartósak (pl.: az olaszok szenvedélyesek; a zsidók pénzsóvárok stb.)

Funkciója:

- gyors tájékozódás, felszínes, de könnyű eligazodás,
  - csoportközi viszonyokban fennálló egyenlőtlenségek igazolása (pl. "a romák azért nem dolgoznak, mert lusták").

Diszfunkciója:

- leegyszerűsítés, általánosítás,
- a sztereotípiák általában merevek és nehezen megváltoztathatók, még az ellentétes közvetlen tapasztalatnak is ellenállnak.

ELŐÍTÉLET

Giddens szerint az előítélet az egyénekről vagy csoportokról előzetesen kialakított, elsősorban szóbeszédre és nem közvetlen tapasztalatokon alapuló nézetek fenntartását jelenti, mely vélemények az új ismeretek hatására sem változnak meg.

Allport szerint az előítélet kialakulásához két tényező szükséges: a megalapozatlan (információhiányon alapuló) ítéletre, benyomásra való hivatkozás és az érzelmi színezet, amely bár lehet pozitív és negatív is, de minél hevesebb a negatív attitűd, annál inkább és hamarabb ellenséges cselekvésbe fog torkolni.

Aronson az előítéletek kialakulását négy fő okra vezeti vissza. Ezek az okok nem zárják ki egymást, sőt, egymás mellett több ok is jelen lehet:

- gazdasági, politikai versengés (az erőforrásokhoz való hozzáférés korlátozott, a többség igyekszik kiszorítani a kisebbséget),
- áthelyezett agresszió, bűnbakkeresés (a többség a kiszolgáltatott kisebbségen éli ki a frusztrációját),
- tekintélyelvű személyiség (karakterjegy),
- konformitás (előítéletes társadalmi normákhoz való ragaszkodás).

Allport szerint az előítéletesség öt egymásra épülő fokozata különböztethető meg:

1. szóbeli előítéletesség,
2. elkerülés,
3. hátrányos megkülönböztetés (diszkrimináció), elkülönítés (szeparáció), kirekesztés (szegregáció),
4. fizikai agresszió,
5. üldözés és kiirtás.

Diszkrimináció

Giddens szerint míg az előítélet egy csoportban kialakult attitűdöket feltételez a másik csoporttal szemben, addig a **diszkrimináció már a tényleges viselkedésre, cselekedetre utal, amely arra hivatott, hogy elzárják egy csoport előtt azokat a lehetőségeket**, amelyek mások számára nyitottak. Az előítélet gyakran táptalaja a diszkriminációnak, de nem feltétlenül torkollik cselekvésbe az, ami a fejünkben él.

Minden olyan megkülönböztetést, kizárást vagy kedvezményezést, amely megszünteti vagy rontja az esélyegyenlőséget, illetve sérti a bánásmód egyenlőségének elvét, diszkriminációnak nevezünk. A diszkrimináció olyan tevékenységekben nyilvánul meg, amelyek valamely csoportot/egyént megfosztanak a mások számára nyitott lehetőségektől.

Hoopes szerint az interkulturális ismeretek fejlődésében a kritikus tényező, hogy ki milyen mértékben sajátította el az interkulturális ismeretszerzési folyamatot, a kommunikációt és az emberi kapcsolattartást:

- **etnocentrizmus:** annak a naiv feltételezése, hogy a saját világképével azonos világképet vall mindenki a magáénak;
- **tudatosítás:** az eltérő világképek és értékrendek létezésének a felismerése;
- **megértés:** az eltérések mögöttes okainak a realizálása, felfogása, megértése ;
- **elfogadás** – tiszteletben tartás: a más kultúra világképének és működési rendjének a tiszteletben tartása;
- **értékelés** – megbecsülés: a más kultúra abszolút értékeinek a felismerése és elismerése;
- **szelektív alkalmazás:** bizonyos szelekciós szempontok alapján a más kultúra néhány elemének a magáévá tétele;
- **asszimiláció** – alkalmazás – bikulturalizmus – multikulturalizmus: a más kultúrához való alkalmazkodás az azzal történő azonosulás révén.

ÓRATERV: KI VAGYOK ÉN? MIT LÁTOK, MIT LÁTTATOK

GYAKORLAT: AZ ÉN JÉGHEGYEM

Korcsoport: általános iskola alsó és felső tagozat

Eszközök: A4-es lapok, színes filcek, okostábla

Canva vagy ThingLink

Időkeret: 45 perc

Lépések:

1. Osszunk ki mindenki számára egy lapot és színes filceket.
2. Mondjuk el a diákoknak, hogy a mai órán a „Ki vagyok én?” kérdésre keressük a választ, a személyiségünk sokszínűségéről fogunk beszélgetni.
3. Kérjük meg a diákokat, hogy rajzoljanak a lapra egy jéghegyet. A jéghegyek egyik tulajdonsága, hogy nagyjából egykilencedük látszik csak ki a vízből, ez a látható rész. A víz alatti rész első ránézésre láthatatlan, csak akkor válik láthatóvá, ha a víz alá bukunk. Így van ez az embereknél is, a személyiségük egy töredékét ismerhetjük meg az első találkozáskor, ezért lehetnek nagyon becsapósak az első benyomásaink. Nem tudhatjuk, mi rejlik a mélyben (az adott személy miben hisz, mik a vágyai, mi okoz neki örömet, milyen súlyt cipel, miben jó vagy mi a gyengesége, honnan jön, hova tart, mi az, ami számára fontos, milyen értékek mentén éli az életét), mindaddig, míg jobban meg nem ismerjük.
4. Kérjük meg a diákokat, hogy a mai alkalommal engedjenek bepillantást a személyiségük láthatatlan részeibe is. Következő lépésként alkossák meg a saját jéghegyüket (rajzolhatnak és írhatnak is).
5. Miután elkészültek a jéghegyek, hozzunk létre 4-5 fős kis csoportokat (lehetőleg olyan diákok kerüljenek egy csoportba, akik kevésbé ismerik egymást; ha kevesen vannak, akkor nincs szükség kis csoportra). Cseréljék ki egymás közt a lapjaikat, mindenki valaki más jéghegyét mutassa be.
6. A feldolgozás során az egyéni szintről indulva járjuk körül a közösségi identitás fogalmát is, mutassuk be a jéghegymodellt, és térjünk ki az előítéletalkotás folyamatára is.
7. Az elkészült alkotásokból a Canva vagy ThingLink segítségével készíthetnek montázsplakátot vagy mindenki megalkothatja a saját identitáskártyáját is.

ÓRATERV: KI VAGYOK ÉN? HOGYAN KAPCSOLÓDUNK EGYMÁSHOZ

GYAKORLAT: IDENTITÁSMOLEKULA

Korcsoport: általános iskola alsó és felső tagozat, gimnázium

Eszközök: A4-es lapok, színes filcek, cetlik, okostábla

Szófelhő program: <https://www.usernet.hu/blog/2015-legjobb-ingyenes-szofelho-keszito-program>

Időkeret: 45 perc

A diákok egy molekulaábra segítségével gondolkodnak az őket meghatározó identitásszeleteken. A saját molekuláikat bemutatják egymásnak, közös pontokat keresnek. A felmerült témák alapján megnézzük a csoport sokszínűségét, a hasonlóságokat és az egyediségeket.

Lépések:

1. Kérjük meg a csoportot, hogy tanulmányaik alapján idézzék fel, milyen egy molekula. A molekula lényege, hogy különböző atomokból áll. Így tekintünk most az emberekre is, azt keressük, hogy milyen elemekből épül fel valaki személyisége, mik határozzák őt meg. Gyűjtsünk ezekre néhány példát a diákokkal közösen.
2. Adjunk minden résztvevőnek egy lapot és 5 db cetlit. Kérjük meg mindenkit, hogy a lap közepére rajzoljon egy karikát, és írja bele a nevét, ez lesz a központi atom. Ehhez keressünk további kapcsolódó atomokat, amelyek az egyes identitásdarabkákat tartalmazzák. Mindenki egyénileg tervezze meg a saját molekuláját, legalább 5 db kapcsolódó tulajdonsággal. Ezeket egyesével írják fel a cetlikre is.
3. Ha ezzel elkészültünk, akkor alakítsunk 3-4 fős kis csoportokat, a cetliket pedig gyűjtsük be a diákoktól. A csoportokban lévő résztvevők mutassák be egymásnak a molekuláikat, és keressenek közös pontokat, olyanokat is akár, amelyek nem szerepelnek mindenki papírján, de mégis tudnak hozzá kapcsolódni. Ez alatt az idő alatt a csoportvezető készít egy szófelhőt a táblára a cetliken szereplő tulajdonságokból.
4. Beszéljük meg közösen a csoportmunka tapasztalatait. Okozott-e meglepetéseket a gyakorlat, mennyire volt könnyű vagy nehéz elkészíteni a saját molekulát? Sikerült-e közös pontokat találni a többiekkel, milyen érzés volt magunkról beszélni és másokat meghallgatni?

5. Ezután térjünk vissza a táblán szereplő szófelhőhöz. Mondjuk el, hogy ez az a halmaz, amely a csoportidentitás szeleteiből készült. A következőkben azt fogjuk megnézni, hogy milyen sokszínűek vagyunk, mennyi közös dolog van bennünk. Ezt úgy fogjuk megtenni, hogy véletlenszerűen felolvasunk egy tulajdonságot, és aki igaznak érzi magára, az feláll (akkor is, ha az ő molekulájában ez nem szerepelt). Megnézzük, hányan állnak, majd mindenki leül, és új identitás érkezik. Nem kell végigmennünk az egész szófelhőn, próbáljunk olyan dolgokat választani, amiről azt gondoljuk, sokan felállnak, és néhány speciálisabbat is, amire várhatóan kevesen vagy akár csak egyetlen ember.

6. Ennek a résznek is beszéljük meg a tapasztalatait. Milyen volt felállni, figyelték-e, hogy mozdul-e valaki más is? Milyen volt a többséghez vagy a kisebbséghez tartozni, akár egyedül maradni? Mit gondolnak ezután a csoportról, a közösségről?

7. Zárásként vetítsük le az alábbi kisfilmet: DNS utazás.
<https://www.youtube.com/watch?v=Sq6A8ty1BKQ>

ÓRATERV: VETÉLKEDŐ A KULTURÁLIS SOKSZÍNŰSÉGRŐL

Korcsoport: általános iskola alsó és felső tagozat, gimnázium

Eszközök: okostábla, tabletek/laptopok csoportonként, A4-es papír, filc

Időkeret: 2x45 perc

Lépések:

1. Osszuk az osztályt 5 kis csoportra. Mondjuk el a diákoknak, hogy közösen fogunk létrehozni egy többfordulós vetélkedőt, amelyet egy iskolai projektnap keretében a felső tagozaton vagy az évfolyamon le is fogunk bonyolítani.
2. Kérjünk meg minden kis csoportot, hogy készítsen egy gondolattérképet a sokszínűség vonatkozásában, amelyet nagy csoportban mutassanak be társaiknak.
3. Ezt követően a kis csoportok ötletroham keretében gyűjtsenek számukra szimpatikus feladattémákat, amelyek közül végül válasszanak ki egyet.
4. A következő órán mutassunk be különböző módszereket, köztük digitális eszközöket is (pl.: Kahoot!, LearningApps), amelyek közül a diákok választhatnak.
5. A kis csoportok az általuk választott módszerrel dolgozzák ki a saját feladványukat.
6. A második alkalom az osztályon belüli tesztelésé és az esetleges korrekcióé.
7. Szintén a második óra keretében alakítsuk ki a pontozást, a vetélkedő forgatókönyvét és a lebonyolító stábot.

NEMZETI SOKSZÍNŰSÉG ÉS KULTURÁLIS KÖZÖSSÉG

Cél: a nemzeti és nemzetiségi identitás kérdéskörének körüljárása, sokszínű közösség mint érték és a befogadó, nyitott attitűd erősítése.

NEMZET ÉS NEMZETISÉG

1993-ban, az első szabadon választott országgyűlés elfogadta az **1993. évi LXXVII. tv. A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvényt**. E törvény értelmében nemzeti és etnikai kisebbség (a továbbiakban: kisebbség) minden olyan, a Magyar Köztársaság területén legalább egy évszázada honos népcsoport, amely az állam lakossága körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok, és a lakosság többi részétől saját nyelve és kultúrája, hagyományai különböztetik meg, egyben olyan összetartozástudatról tesz bizonyosságot, amely mindezek megőrzésére, történelmileg kialakult közösségeik érdekeinek kifejezésére és védelmére irányul.

2012. január 1. előtt 12 nemzeti kisebbség, illetve 1 etnikai kisebbség (a cigányság) volt Magyarországon, majd a nemzetiségi törvény hatálybalépése miatt megszűnik a nemzeti, illetve az etnikai kisebbség fogalma, helyükbe egységesen a nemzetiség kifejezés lépett. A nemzetiség pontos meghatározását a **nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban Njtv.)** tartalmazza, mely értelmében (1. § (1)) nemzetiségnek tekintjük azon népcsoportokat, melyek:

- legalább egy évszázada Magyarország területén élnek (honos nemzetiség);
- a lakosságon belül számszerű kisebbségi közösséget alkotnak;
- a lakosság többi részétől saját nyelvük, kultúrájuk és hagyományaik különböztetik meg őket;
- összetartozás-tudattal bírnak.

A törvény jelenleg 13 honos nemzetiséget ismer el: bolgár, görög, horvát, lengyel, német, örmény, roma, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén és ukrán.

A jogszabály meghatározott feltételek mellett lehetővé teszi további nemzetiségek honos nemzetiségként való elismerését, melyet legalább ezer, a helyi önkormányzati választásokon aktív választójoggal rendelkező magyar állampolgárnak kell kezdeményeznie. A nemzetiséghez való tartozás önbevalláson alapul és szabadon megválasztható. Ennek megfelelően a népszámlálások alkalmával a nemzetiséghez tartozás megvallása szenzitív adatnak minősül, az erre vonatkozó kérdés megválaszolása önkéntes.

Magyarország Alaptörvénye a területén élő nemzetiségeket államalkotó tényezőként ismeri el, továbbá bizonyos, a nemzetiségeket megillető jogokat is megfogalmaz.

A XXIX. cikk a következő jogokat nevesíti:

- önazonosság megválasztásának szabadsága;
- anyanyelvhasználat, saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználat;
- kultúrájuk ápolása;
- anyanyelvű oktatás;
- önkormányzáshoz való jog.

A nemzetiségi jogokat részletesen az Njtv. szabályozza, mely megkülönböztet alapvető, egyéni és közösségi jogokat. *

MULTIKULTURALIZMUS ÉS INTERKULTURALITÁS

A második világháborút követő évtizedekben a gazdasági folyamatok, a nemzetközi migráció és mobilitás is hozzájárult a társadalmi multikulturalizmus kialakulásához. A társadalomtudósok úgy vélték, hogy a multikulturalizmus, a sokszínű együttélés, a kultúrák közötti találkozások mind-mind összetett folyamatok, amelyek sikerességét befolyásolják az egyéni attitűdök és sztereotípiák, a társadalmi berendezkedés, de a történelem, a gazdaság és nem utolsósorban az oktatás is.

Ugyanakkor már a hatvanas években érzékelhető volt egy terminológiai kettősség: Észak-Amerikában ezt a szemléletet és morális normát inkább multikulturális nevelésnek, Nyugat-Európában egyre gyakrabban interkulturális oktatásnak kezdték nevezni. A nyolcvanas évektől kezdődően a multikulturális jelzöt Európában elsősorban a soknemzetiségű, soketnikumú társadalomra vonatkoztatják, az oktatásban pedig egyre inkább a kultúrák egyenértékűségének elismerése és a kulturális sokféleség elfogadásának szorgalmazása jelentette az interkulturalitást, a kultúrák egymásra hatását, ezzel a folyamatjellegét hangsúlyozzák.

Az 1990-es évek második felétől kezdve a különböző társadalomtudományok, különösen a kultúratudomány (cultural studies) belső fejlődésének következtében – de a multikulturalizmus politikai filozófiája kritikáinak hatására is – az interkulturális pedagógia „beszédmódja” és tematikája is megváltozott. A korábbi kultúraértelmezés az oktatási diskurzusban is differenciálódott, vonatkozási köre egyre szélesebb életvilágokra terjedt ki. Az interkulturális pedagógia nem a kisebbségek problémáinak láttatja a társadalmi és iskolai integráció nehézségeit, hanem általános, a többséget és kisebbséget erősen érintő művelődési, szociális, oktatási kérdésnek, amelynek megoldásához megfelelő elméleti keretek kidolgozása és többféle diszciplína erőfeszítései szükségesek. *

A fenti megközelítést használja az Európa Tanács is oktatási tevékenysége során, melynek fókuszában a demokrácia, az emberi jogok és a törvényesség, valamint az emberi jogok sérelmének megelőzése áll.

*Förrey R. Katalin: A multikulturális/interkulturális nevelésről. Iskolakultúra, 2003
http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

*Förrey R. Katalin: A multikulturális/interkulturális nevelésről. Iskolakultúra, 2003
http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

Álláspontja szerint az oktatás egyre inkább védőpajzsként szolgál az erőszak, a rasszizmus, a szélsőségek, az idegengyűlölet, a diszkrimináció és az intolerancia ellen.

Ezen felismerést hivatott tükrözni az Európa Tanács chartája a demokratikus állampolgárságra nevelésről és emberi jogi nevelésről, amelyet a szervezet 47 tagállama fogadott el a CM/Rec(2010)7. számú ajánlás keretében. A charta több éves széleskörű konzultáció eredménye, nem kötelező érvényű, de fontos hivatkozási alapul szolgálhat mindazok számára, akik aktív állampolgársággal és emberi jogi oktatással foglalkoznak. *

Az Európa Tanács szerint a multikulturalizmus egyfajta szemléletmód, míg a kulturális sokféleség és a multikulturalitás arra a tapasztalati tényre utal, hogy egy adott területen és adott társadalmi szervezeten belül különféle kultúrák léteznek és hathatnak egymásra. Az interkulturalitás fogalma helyett a kultúrák közötti párbeszéd definícióját adják meg (intercultural dialogue): „Kultúrák közötti párbeszéd: különböző etnikai, kulturális, vallási és nyelvi háttérrel, illetve örökséggel rendelkező egyének vagy csoportok közötti nyitott és a másik fél véleményének tiszteletben tartása mellett megvalósuló eszmecsere, amelynek alapja a kölcsönös megértés és tisztelet... Ez minden szintre vonatkozik: így tehát a társadalmon belül, az európai társadalmak között, valamint Európa és a világ más részei közötti párbeszédre egyaránt.” Tehát Európában az interkulturalizmus fogalma alatt általában társadalmi csoportok közötti interakciót, míg a multikulturalizmus fogalma alatt a társadalom struktúráját értik.*

Ugyanakkor az interkulturális oktatás mai európai irányzatai közösek annak a hangsúlyozásában, hogy az interkulturalitás folyamatot jelent, amelynek az a célja, hogy kialakuljon és növekedjen a különböző kulturális háttérrel rendelkező tanulók között egymás kölcsönös megértése és elfogadása, és javuljon a többségitől eltérő kulturális háttérrel rendelkező kisebbségi és/vagy migráns tanulók iskolai teljesítménye. Az interkulturális oktatást, továbbá a különböző társadalmi csoportok közötti kooperációt szeretné elősegíteni, s az egyének szemléletmódját, referenciális kereteit a méltányosság és a konfliktusok tárgyalásos megoldási módját preferáló irányban fejleszteni. Így érintkezik az emberi jogi és demokráciára nevelés és az állampolgári nevelés elnevezésű részdiszciplínák céljaival. Időközben azonban az interkulturális oktatás elméleti keretei és kutatási témái is kibővültek, interdiszciplinárisokká váltak. Egyre több, az interkulturális oktatás által korábban nem érintett témát vont a figyelmébe az átalakuló diszciplína, miközben a „célcsoportja” is megváltozott: ma már nem a valamilyen értelemben vett társadalmi kisebbségek, hanem a többség megújult, a multikulturális társadalmak új igényeire válaszoló pedagógiája óhajt lenni. *

* Az Európa Tanács chartája a demokratikus állampolgárságra nevelésről és emberi jogi nevelésről
<https://rm.coe.int/1680487827>

* Forray R. Katalin: A multikulturális/interkulturális nevelésről. Iskolakultúra, 2003
http://real.mtak.hu/60616/1/EPA00011_iskolakultura_2003_06_07_018-026.pdf

*Cs. Czachesz Erzsébet: A multikulturális neveléstől az interkulturális pedagógiáig. Iskolakultúra, 2007
http://pedagoguskepzes.elte.hu/images/anyagok/ii3/27_interkulturalis_mutikulturalis_oktatas_alapjai.pdf

ÓRATERV: A NEMZETISÉGI SZTEREOTÍPIÁK ÚTVESZTŐJÉBEN

GYAKORLAT: KÜLFÖLDIEK RÓLUNK

Korcsoport: általános iskola alsó és felső tagozat, gimnázium

Eszközök: kisfilmek, okostábla, tabletek/laptopok csoportonként, flipchartpapír, filc

Időkeret: 45 perc

Lépések:

1. A diákok imázsfilmeket, klipeket elemeznek a gyakorlat során. A gyakorlat első részében az alábbi kérdéseket járjuk körül: milyen képet alkothatnak a filmek által a külföldiek az országunkról, és ez a kép miként illeszkedik a valósághoz és a bennünk élő képhez?
2. Alakítsunk ki 3-4 fős csoportokat, és minden csoportnak osszunk ki egy-egy kisfilmet az alábbi linkeken szereplők közül. Kérjük meg a diákokat, hogy nézzék végig a videókat, és kis csoportban elemezzék azokat, alkossanak véleményt az alábbi szempontok szerint:
  - információk: milyen képet adnak a videók az országunkról, melyek a főbb információk, amelyek bemutatásra kerültek, van-e bármi, ami kimaradt vagy amin változtatnának, ha ők készítenének filmet?
  - érzések: milyen érzéseket váltott ki belőlük a kisfilm, tudtak-e azonosulni vele, büszkeséggel töltötte-e el őket? Van-e olyan, amit sérelmesnek, bántónak találnak?
3. Mutassuk be a diákoknak a Padlet alkalmazást. Ennek segítségével minden csoport egyazon időben tud dolgozni. A kiosztott videókat töltsük fel az általunk létrehozott Padlet-felületre, és kérjük meg a diákokat, hogy a korábban megadott szempontok alapján megfogalmazott véleményüket is ezen a felületen foglalják össze, bejegyzésekben.
4. Ha elkészültek az elemzéssel, kérjük meg a csoportokat, hogy mutassák be, mire jutottak.
5. A feldolgozás során térjünk ki arra is, hogy kinek milyen saját élménye van arról, hogy a külföldiek mit gondolnak a magyarokról, ezek az élmények milyen érzést keltettek bennük. Kérdezzük meg, hogy ők meg tudnak-e fogalmazni más nemzetiséggel kapcsolatban hasonló véleményt.
6. Mit gondolnak, az információhiány, az általánosítás, az előzetes negatív vagy pozitív élmények miként befolyásolnak bennünket a véleményalkotásban? Járjuk körül a kategorizáció és a sztereotípa fogalmát és az előítélet-alkotás folyamatát, térjünk ki a veszélyeire is.

- Geography Now! Magyarország
<https://www.youtube.com/watch?v=omx66rFK5yM>
- több mint 10 meglepő dolog Magyarországról
<https://www.youtube.com/watch?v=XiU5jBIV1fc>
- Hungary - World of Potentials
<https://www.youtube.com/watch?v=Hmz8Ni9zO4M>
- WOW HUNGARY 1
<https://www.youtube.com/watch?v=8MEIFf2-Ehl>
- Mondj egy jó helyet, találj egy még jobbat! Magyarország rád vár
<https://www.youtube.com/watch?v=lkelhdj7KIA>
- HUNGARY IMAGE FILM 2015 FINAL
<https://www.youtube.com/watch?v=3rSt0oUQkY4>
- Magyarország rád vár - Supercut
<https://www.youtube.com/watch?v=1B1vURJz3IE>
- Magyarország új imázsfilmje 2018
<https://www.youtube.com/watch?v=8ZNJ5LoJ2DA>

ÓRATERV: SOKSZÍNŰ PÉCS ÉS BARANYA

GYAKORLAT: GYŰJTŐMUNKA A NEMZETISÉGI SOKSZÍNŰSÉG ÉS TELEPÜLÉSI/TÉRSÉGI NEVEZETESSÉGEK VONATKOZÁSÁBAN, AZ INTERAKTÍV TÉRKÉPHEZ KAPCSOLÓDÓAN

Korcsoport: általános iskola alsó és felső tagozat, gimnázium

Eszközök: kisfilmek, okostábla, tabletek/laptopok csoportonként, A4-es papír, filc

Időkeret: 45 perc

Lépések:

1. Felvezetésként kérdezzük meg a diákokat, hogy szerintük ők milyen nemzetiségűek, és a tágabb családjukban milyen nemzetiségűek voltak a felmenőik. Mit gondolnak, hány nemzetiség él Baranyában? A nemzetiségi hovatartozás milyen módon tud megmutatkozni a hétköznapi életben és az ünnepek tekintetében? Tisztázzuk a nemzet, a nemzetiség és az állampolgárság fogalmát is.
2. Következő lépésként mondjuk el a diákoknak, hogy egy interaktív térképhez kapcsolódó gyűjtőmunkát fognak végezni, pécsi és/vagy baranyai nemzetiségekre és a települések teljes közösségére, szokásaira, hagyományaira, épített környezetére vonatkozóan. A feladat során segítségükre lesznek a családjukban és tanórákon tanultak, de az internetet is használhatják.
3. Alakítsunk ki 3-4 fős csoportokat. Mondjuk el, hogy az alábbi témakörökben kell gyűjtőmunkát végezniük: épület/építészet, művészet, kulturális hagyományok. A kis csoportok közt osszuk szét a témaköröket.
4. Inspirációként vetítsük le az alábbi videók közül azt, ami leginkább illeszkedik a választásunkhoz. Kérjük meg a diákokat, hogy jegyzeteljék le, ha a témakörükhöz kapcsolódik valamilyen nevezetesség a videóban (nem biztos, hogy mindenki találni fog a témakörében.)
5. A következőkben osszuk ki kis csoportonként a tableteket/laptopokat, és kérjük meg a diákokat, hogy gyűjtsenek 5 olyan személyt vagy dolgot, mely illeszkedik a témakörükhöz.
6. Ezt követően kérjük meg a kis csoportokat, hogy válasszanak egy elemet a gyűjtésükből, amely tekintetében részletesebb információkra szeretnének rákérdezni.

Az órát megelőzően hozzunk létre egy gyűjtőfelületet a Google Drive űrlapok használatával. Ezt vetítsük ki az órán.

Követve a felület instrukcióit az alábbiakat kérjük tőlük:

- Szöveges bemutatás
- Ez a szöveg fog megjelenni, ha a térképen a helyre kattint valaki.
- Videólink
- Ha van YouTube-on vagy bármilyen más videómegosztón videóanyag, ami bemutatja a helyet és kiegészíti a fenti szöveget.
- Kép (ez a kép fog megjelenni a helyre kattintva)

A diákokat arra kérjük, hogy keressenek rá a neten a személyre vagy dologra, és gyűjtsenek minél több információt. A pedagógusuk iránymutatásával mentsék le a megtalált anyagokat, majd mutassák be az osztálynak. Ha az informatikai tudásuk az előbbieket még nem teszi lehetővé, akkor az elmentésben szükséges a pedagógus közreműködése is.

A gyűjtött anyagok felhasználásával hozzuk létre az osztály saját Google térképét.

Baranya

- Kincses Baranya - <http://kincsesbaranya.hu/imazsfilm/>
- Magyarország Dél-Dunántúl imázsfilm
- <https://www.youtube.com/watch?v=9TtWj6250vI>

Pécs

- PÉCS AKTUÁL X - OFFICIAL HD VIDEO (c) Punnany Massif & AM:PM Music - https://www.youtube.com/watch?v=Qroykq7xuWg&fbclid=IwAR0yXoV6D53CXc22AOTuIYEeNltn2Bx33k8usDJrEcUWwqu_OoK8zKp6mco&app=desktop
- Deszkás imázsfilm - <https://www.bama.hu/kozelet/deszkasoke-lett-a-legjobb-pecsi-imazsfilm-533269/>
- Ezért IMÁDJUK Pécset! - <https://www.youtube.com/watch?v=rajhaAIA3bQ>
- Pécs, Hungary - by Mavic Air 2 - <https://www.youtube.com/watch?v=O3899VEgl4s>

ÓRATERV: A MI TÖRTÉNETÜNK

DIGITÁLIS TÖRTÉNETMESÉLÉS

Korcsoport: gimnázium

Eszközök: okostábla, tabletek/laptopok csoportonként, okostelefon/kamera, A4-es papír, filc, vágóprogram

Időkeret: 6x45 perc

A digitális történetmesélés egy módszer, amely segít történeteink megfogalmazásában és fényképek segítségével azok bemutatásában, hogy mások számára is elérhetővé, átélhetővé, érezhetővé válhasson. Segít önmagunk és mások megismerésében, miközben fejleszti önkifejező-készségünket és alkotói kompetenciánkat, kreativitásunkat. A mesélő képeket gyűjt történetével kapcsolatban, melyeket aztán saját hangjával narrálva egy körülbelül kétperces kisfilmben mutat be.

Lépések:

1. Bevezetésül mutassuk be a digitális történetmesélés módszerét. Ehhez használhatjuk a kézikönyv leírásait, videóit. Kérjük meg a diákokat, hogy keressenek a neten videókat, mely számukra érdekes lehet, és néhányat nézzünk meg közülük. Közösén foglaljuk össze a módszer legfontosabb elemeit.
2. Osszuk az osztályt 3-5 fős kis csoportokra. Kérjük meg a csoportokat, hogy válasszanak egy olyan nemzetiséget, melynek tagjai a régióinkban is élnek. A csoportok különböző nációkat válasszanak. Mondjuk el a diákoknak, hogy a megismert módszer alkalmazásával kisfilmeket fognak készíteni.
3. Ezt követően a diákok keressenek rá a neten a választott nemzetiséggel kapcsolatos kultúrára, nyelvre, híres emberekre, épületekre... Bármire, ami felkeltette az érdeklődésüket. Gyűjtsenek információkat az adott nemzetiség és iskolájuk, településük kapcsolatáról is.
4. A következő órák keretében folytassák tovább a kutatómunkát, ha lehetőségük nyílik rá, látogassanak meg kapcsolódó intézményeket, kiállításokat, vagy szervezzenek meg pedagógusuk segítségével személyes találkozót olyan, a településükön élő személlyel, aki szívesen mesél nemzetiségi hovatartozásához kapcsolódó történeteket. Rögzítsék a beszélgetést, és gyűjtsenek régi fotókat is. Készítsenek saját fotókat is a folyamat során.
5. Tartsanak ötletbörzét, vagy készítsenek online gondolattérképet. Gondolják át a történetük ívét. Írják meg a történet szövegét, amit felolvasva digitálisan is rögzítsenek. Digitalizálják a régi fotókat, és válogassák ki a felhasználandó képeket. Készítsék el a story boardot, a szövegrészekhez rendeljék hozzá az odaillo képeket. A hanganyagot és a képanyagot töltsék fel egy vágóprogramba, vágják meg a hangot, majd szerkesszék össze a képanyaggal, készítsék el a feliratokat is.
6. A projekt zárásaként mutassák be egymásnak a csoportok az elkészült videóikat.